

NDUDO CHE CAH DIHVO VO JESUCRISTO, ĀHECADINO SAN JUAN YAHN DEHTENDUH CHĒ VA CHE CONAHN

¹ Nan libro cuh ne, ndirun ndudo che cah cuande Dendiohs Dihvo vo Jesucristo yahn dehtenduh che a nun va che conahn çava che çah ye che cadino ihyan che ritahno ye ihyan. U Juan, che redín ntiyon yahn Dihvo vo ne, dechuh ye ángel yahn ye, te ye che checadinó yahn.

² Dirún yahn nducuahn dehtenduh che Dendiohs man, Dihvo vo Jesucristo man, te ye che checadinó man, ndihcheró man.

³ Che dirún nan libro cuh ne, a Dendiohs te ye checadinó, ne ndah ro yahn ihyan che rahndudo ye man, ihyan che rihnevan ye man, rendevahne-cun ye man, te a cochi nino ro che conahn.

San Juan ne, dirun ye yahn ihyan yahn nduh che ndache yaco

⁴ U Juan ne, dirún yahn nchuhn ihyan yahn nduh che ndache yaco che vate ne yahn yahn Asia. Dendiohs, ihyan min che va ye numacuahn ro man, va che chi ye man, nduco Vaco Ndah yahn ye che ama yudo vederihquentiyon yahn, che rinduco ihyan nan che rihquentiyon ye ne, din yahino ye nchuhn, din ye che ndahca cuahtenan ne.

⁵ Namin Dihvo vo Jesucristo, ihyan min che cuaco nducuahn che rente ye man, che menan

vihca ntuche ye v̄an tenahn m̄an, che tahque yudo vederihquentiyon yahn ye che co nducoyaça rey che vate ye iyehñse m̄an, din yahino ye nchuhn, din ye che ndahcā cuahtenan ne. Ihyan min ne, yahino ye uvo, ne chih ye, chera yun yahn ye çavo vo. M̄an ne, anduhnecā ndete che nedin dave ye uvo nduco yun yahn ye che nchahco ye nunde yuhn vo.

⁶ Te ye vederihquentiyon uvo, ne m̄an ne, a ndi vo anduhnecā rey m̄an, anduhnecā chidocuyan m̄an, çava che din vo ntiyon yahn Chida ye, ihyan min che Dendiohs yahn ye. Nahn che dinahn nducoyaça ihyan che rihquentiyon ye, ndeva ye yavenañ ye cuahn ðama. Cuaco. Tihcā co.

⁷ Condihe nchuhn. Dihvo vo Jesucristo ne, va che chi ye v̄an man. Nducoyaça ihyan iyehñse ne, ndihchero ye ihyan, nde sahn che chihno se ihyan, ne nducoyaça ye cuaco ye cuahn che ndihchero ye ihyan. Cuaco. Tihcā co.

⁸ Dihvo vo, ihyan min che ama quenán cuma ye vederihquentiyon ne, tuhcā rahn ye: “U che vá numacuahn ro, nde ñan canañ nde ñan cuihnonan. U che va che chí.”

⁹ U Juan, che dihno nchuhn che namin rechuhríhn nduco ne m̄an, chenán vo ñan ntiyon yahn Dendiohs m̄an, chenán cumo vo vedechahtino che rete Dihvo vo Jesucristo uvo m̄an, quenán preso ñan yahn che duche Patmos, yahn che cahndudó ndudó ndah yahn Dendiohs m̄an, che cahndudó yahn Dihvo vo Jesucristo m̄an.

¹⁰ Ama ro yahn Dihvo vo ne, quenun Vaco Ndah yahn Dendiohs u, ne chihneván ama ndudo

cuahn vedamé, che ama dito rahn, nduhca che rah trompeta.

11 Rahn tuhca:

—U che vá numacuahn ro, nde nan canan, nde nan cuihnonan. Cuediron nan ama libro deht-enduh che ndihchero, ne cuedechoh yahn ihyan yahn Dendiohs, nduh che ndache yaco, yahn yahn Asia, yan Efeso man, Esmirna man, Pergamo man, Tiatira man, Sardis man, Filadelfia man, Laodicea man.

12 Ndaconán che nahn ndihcheró duh che rahn nducó, ne cuahn che ndaconán ne, ndihcheró ndache candelero diyahnguan.

13 Mendahn nan che vatendi candelero chahn ne, ndihcheró ama ihyan che nduhca ihyan min che rinduco ye nducoyaca ihyan. Tino yahn ye ne, riya nde cah ye, ne numa yaco ticua ye quenun ama cinturón diyahnguan.

14 Yudo tin ye ne, cua nduhca cuche man, nduhca ihve man, ne ndutenan ye ne, nduhca ruchiyahn.

15 Cah ye ne, riya nduhca cu cuan che ca riche riche, ne ndudo ye ne, ama yudo, nduhca che rahco ndin ama ndeh ico.

16 Tah cuaco ye ne, chenan ndache iyon. Chende ye ne, riquendah ama espada che ama cuiyon, ne can nduh che o lado. Vaconan ye ne, ama yudo ro nduhca che ro nan yahn cuahn che ama ihno.

17 Cuahn che ndihcheró ihyan ne, chendavá nan ye, ne chih tahn. Ate nahn tah ye u nduco tah cuaco ye, ne rahn ye ri ye u:

—Hua te vah. U che vá cuahn dama, nde nan canan, nde nan cuihnonan.

¹⁸ U che chíh, ate mañ ne, vá cuahn dama. U che rihquentiyón vederih mañ, ñan chenun tenahn mañ.

¹⁹ Codiron yahn dehtenduh che rendihchero che va mañ ro cuh mañ, che cuhnde adiva mañ.

²⁰ Tuhcā conahn yahn ndache iyon che chenanañ tañ cuāco: iyon chahn ne, sañn che rahndudo se ndudo yahn Dendiohs nduh che ndache yačo, ne candelero che ndache ne, conahn nduh che ndache yačo.

2

¹ Codiron yahn sañn che rahndudo se ndudo yahn Dendiohs, che quenanañ se yačo che va min yan Efeso: “Tuhcā rañn Ihyanañ che chenanañ ndache iyon tañ cuāco ye, ne quechica ye mendahn ñan che vatendi nduh che ndache candelero diyahnguan:

² U devanó nducuahn che redin nchuhn mañ, devanó nduhcā che rechuhrihn ne, redin ne ntiyon mañ, che quenanañ cuma ne vedechahtino mañ, che ama canderino ne ihyanañ che duhtuno ihyanañ ye mañ. Namin devanó che a cañ cuihno ne sañn che redin cañ se che apóstol se, tumacadino ne che sañn rihñcheh se.

³ Quendañ ne vedechahtino, chuhrihn ne mañ, ama nedin ne ntiyon yáhn yahn che ritahno ne u mañ.

⁴ Ate va ama ñan che hua renanañ inó che redin ne, yahn che ametah chenanañ cuma ne vedeyahino nduhcā ro menañ.

⁵ Cuenecahco ne nduhcā che ama yahn denda ne. Cuento ino ne nunde yahn ne, ne cuiquendi ne nduhcā che a cochi ne ro menañ. Ndete che

hua ne, co t̄an nduco ne, ne cah̄n nún, ne cahneví candelero yahn ne n̄an che va.

⁶ Ndahc̄a redin nchuhn che hua renan ino ne che redin sahn Nicolaita. Chemin ne, namin u ne, hua renan inó.

⁷ Nducoyaca nchuhn, ihyan ndiyaco, cuendecadino ndah ne che tihc̄a rahn Vaco Dendiohs ri nchuhn. Duh nchuhn che cocha ne ne, té nduyade che va vahchetero, cheh ne. Chemin ne, din che cuahtenan ne numacuahn ro n̄an Dendiohs.”

⁸ 'Namin codiron yahn sahn che rahndudo se ndudo yahn Dendiohs che quenan se yaco che va yan Esmirna: “Tuhc̄a rahn Ihyan che va ye cuahn dama, nde n̄an canan, nde n̄an cuihnonan, ihyan min che chih ye, ne ndaconan ntuche ye:

⁹ U devanó nducuahn che redin nchuhn man, che rechuhrihn ne man, che chevah ne man, ate n̄an Dendiohs ne cuihca ne. Namin devanó nduhc̄a che chihnga rahn ama o se yahn ne. Sahn chahn ne, rahn se te ihyan nación yahn Israel sahn, ate che cuaco ne, lado yahn chundah ndi cuande se.

¹⁰ Hua dihya ne co yahn che va che chuhrihn ne, te chundah ne, din se che cuih ihyan neve nchuhn vacoyahn, cava che tumarande se nchuhn, chuhrihn ne chete che ndiche ro. Ate cuiquendi ne codinahn ne ndudo yahn nde ro che ndaca ne iyehñse, ne u ndahco menún yahn ne, dín che cuahtenan ne vahchetero numacuahn ro.

¹¹ Nchuhn, ihyan ndiyaco, cuendecadino ndah ne che tihc̄a rahn Vaco Dendiohs ri nchuhn. Nchuhn che cocha ne ne, hua deh va co yahn ne ro che co ihyan castigo cava nunde yahn ye.”

¹² 'Namin codiron yahn sahn che rahndudo se

ndudo yahn Dendiohs che quenán se yaço che va yañ Pérgamo: “Tuhça rañh Ihyán che nda ye espada cuiyon che can nduh che o lado me:

¹³ U devanó nducuahn che redin nchuhn, devanó che yañ nan che chenán ne ne, chundah rihquentiyon se. Andahre tihça ne, riquendi ne nan ntiyon yáhn. Hua rihcomañ ne che ritahno ne u, andahre ndihchero ne nduhça che chih Antipas. Ihyán min ne, devano cuaco ye ndudo yáhn, ne quendi ye nan ntiyon yáhn cuahn che quenán ye iyehñse. Chihno se ihyán vañ nchuhn min nan che rihquentiyon chundah.

¹⁴ Ate va ama o nan dehtenduh che hua renán inó che redin ne. Hua renán inó che retuma ino ne min yañ Pérgamo neve sañh che riquendi se ricuahn se ndudo yahn Balaam, sañh min che chinun se Balac ça va che din se che cuahtendihco ihyán nación yahn Israel nunde, cheh ye dehtenduh che rihco ihyán nan che rivahn dendiohs yahn ye mañ, che cuahtendihco ye nunde che ndere cuahtenan ye nduco ihyán che hua nihnevaco nduco ye mañ.

¹⁵ Namin retuma ino ne neve sañh che riquendi se che rañh sañh Nicolaita. Chemin che tán nduco ne.

¹⁶ Cuento ino ne, ne cuihco yudo ne che ametah quendi se, te ndete hua ne, cahn yañ yahn ne, ne cuhmá nduco sañh chahn, cuahn sañh nduco espada che riquendañhendé.

¹⁷ Nchuhn ihyán ndiyaco, cuendedecadino ndah ne che tihça rañh Vaco Dendiohs ri nchuhn. Ihyán che cocha ye quendañ ye ne, cahn maná, cheh ye. Pañ min ne, quenun ndeh. Namin cahn

ama tu cua, ne nan tu me ne, ndirun che duche ama ihyan, che nde ama ihyan hua devano ye, atenan ihyan che ndonda tah ye tu me.”

¹⁸ Namin codiron yahn sahn che rahndudo se ndudo yahn Dendiohs che quenan se yaco che va yan Tiatira: “Tuhca rahn Daya Dendiohs, ihyan min che nduhca ro ruchiyahn ro ndutinan ye, ne cah ye ne, riya nduhca cu cuan che ca riche riche:

¹⁹ U devano nducuahn che redin nchuhn. Devano che quenan cuma ne vedeyahino man, ritahno ne man, ntiyon che redin ne man, che quenan cuma ne vedechahtino man. Devano te nde tahque numa ino ne redin ne ntiyon man che co cuahn che canan ne.

²⁰ Ate va ama nan che redin ne che hua renan ino. Hua renan ino che a ndah no ino ne che redin tahn che duche te Jezabel, che ndere rahn te che rahndudo te ndudo yahn Dendiohs. Ate nduco ndudo che ricuahn te ne, rihnceh te ihyan che redin ye ntiyon yahn, cava che cuahtenan ye nduco ndahta che ndiyu ndahta yahn ye man, cheh ye dehtenduh che rihco ihyan nan che redin vahn ye dendiohs yahn ye man.

²¹ U ne, recah ca ro quenan te iyehense, cava che nto ino te nunde yahn te, ate hua rento ino te, ne riquendi te ndere rechica te.

²² Man ne, din che cotaah ama cah tahn, condite te nan yundo. Namin din che ama chuhrihn sahn che redin chihyo se tahn, rahtenan se nduco te, ndete che hua ngua se che dama ri se nduco te.

²³ Namin din che coh daya te cava che cadino nducoyaca ihyan yahn Dendiohs yahn nducuahn yaco, che u ne, recadinó che rendedecadino ihyan,

ne queri ama nchuhn ne, ndahco menún yahn ne tuno ca ntiyon che nedin ne.

²⁴ Ate combiero yahn nchuhn che vate ye yan min che hua riquendi ye che ricuahn tahn min man, che hua riquendi ye vederihquentiyon chahte yahn chundah che rahtechica ihyan vedeyeno yahn man ye, rahtendihco ye nunde man ne, rahn rí nchuhn te hua dín che chuhrihn ye.

²⁵ Ntiyon che va tah nchuhn ne, codin ne cudado nde ro che ndaconan chi tún.

²⁶ Ihyan che cocha ye quendah ye man, quendi ye dinahn ye che rihquentiyón nde ro che ndá man ne, cah vederihquentiyon ihyan che cahcantiyon ye ndeh nación.

²⁷ Nduhca vederihquentiyon che te Chidá u ne, tihca vederihquentiyon che cuahtenan cuma ye. Chemin ne, anduhneca ama cu che cahcantiyon nduco ye nación chahn, ne co ndeh ye ndete che nahn ye, anduhneca ndete che chite yahn.

²⁸ Namin cah yuhdo chahte che riquendah cuahn che a co dave, ndonda tah ye.

²⁹ Nchuhn ihyan ndiyaco, cuendedecadino ndah ne che tihca rahn Vaco Dendiohs ri nchuhn.”

3

¹ Namin codiron yahn sahn che rahndudo se ndudo yahn Dendiohs che quenan se yaco che va yan Sardis: “Tuhca rahn Ihyan che quenan cuma ye vederihquentiyon chahte yahn Vaco Dendiohs man, nduh che ndache iyon man: U devanó nducuah che redin nchuhn. Devanó che anduhneca

ndete che a ndih ne nan Dendiohs andahre quenduche ne nan ihyan iyehense.

² Cuenuhn ino ne, ne cuenecah dito ne dehtenduh che va ca che a nahn cuihno denda ne. Tihca, te rendihche che nducuahn che redin ne ne, hua ndahca nan Dendiohs yahn.

³ Cuento ino ne nunde yahn ne, cuenecahco ne nducuahn che chahn ne, ne cuiquendi ne. Ndete che hua nuhn ino ne ne, adenan nda tan nduhca che renda sahn duco, che nde hua devano ne deh ura, ne din castigo nchuhn.

⁴ Andahre tihca ne, retuma ino ne min yan Sardis te neve ihyan che metah detoh ye chedave yahn ye. Ihyan chahn ne, conduco ye u, cuahtenun ye tino cua. Tihca redin yahn, te dave yavenan ye.

⁵ Ihyan che cocha ye quendah ye ne, cuahtenun ye tino cua, ne hua ntihne che duche ye nan libro che rihquentiyon che cuahtenan ihyan vahchetero cuahn dama. Tahque ndah ne, ndeva ihyan nan Chida man, nan angel yahn ye man.

⁶ Nchuhn ihyan ndiyaco, cuendedecadino ndah ne che tihca rahn Vaco Dendiohs ri nchuhn.”

⁷ Namin codiron yahn sahn che rahndudo se ndudo yahn Dendiohs che quenana se yaco che va yan Filadelfia: “Cuihcovan nchuhn yahn Ihyan che dave ye nan Dendiohs man, cuaco nducuahn ndudo yahn ye man, ihyan min che quenana cuma ye llave yahn rey David. Cuahn che nahne ye ne, nde ama ihyan hua co necahde ye, ne cuahn che necahde ye ne, nde ama ihyan hua co nahne ye. Rahn ye tuhca:

⁸ U devano nducuahn che redin nchuhn. Cha-

condah chendevah çava ne, ne nde ama ihyan hua co necahde ye. Andahre hua nduh rigonun chihve ne ne, ate retumacah ne yahn ndudo yahn, ne hua racondah vedame ne u.

⁹ Rahn ri nchuhn che ndahco ndiyá sahn ri-hncheh che ndi cuande se lado yahn chundah, ndere rahn se che sahn nación yahn Israel se. Dín che cahntihya se nan nchuhn çava che codevano se che yahinó nchuhn.

¹⁰ Redinahn nchuhn che rihquentiyón yahn che chenán cuma ne vedechahtino. Chemin che ndedevahn nchuhn yahn castigo che va che co nducoyaca ihyan iyehñse.

¹¹ A nun chí. Codin ne cudado ntiyon che chenán ne çava che nde ama ihyan hua ndahco ndiya ye nchuhn, detohnan ye ntiyon yahn ne, din ye che hua nuhnde menun yahn ne.

¹² Ihyan che cocha ye quendah ye ne, ama ndah ro yahn ye. U dín che conan ye nan che rihquentiyon Dendiohs yahn, ne hua nda ro che ndiquendah ye min. Nan ye ne, cuaconahn che duche Dendiohs yahn man, che duche yan yahn ye, Jerusalén ra man, che chi nde vahchetero nde nan va ye. Namin dirún che duché quenuma ra.

¹³ Nchuhn ihyan ndiyaco, cuendedecadino ndah ne che tihca rahn Vaco Dendiohs ri nchuhn.”

¹⁴ Namin codiron yahn sahn che rahndudo se ndudo yahn Dendiohs che quenán se çaco che va yan Laodicea: “Tuhca rahn Ihyan che devano cuaco ye man, che rahn ye ndudo cuaco man, ihyan min che nduco Dendiohs dendah ye nducuahñ:

¹⁵ U devanó nduhchan nchuhn nan ntiyon yahn;

nde huane ihno ne, nde huane iche ra ne. Tahque ndah ne ndete che cuiquendi ne numa ino ne, o ama yune no cuihcomañ ne.

¹⁶ Ate nducote vatemañ ino ne ne, tahque ndah che cuacondah vedamé nchuhn.

¹⁷ Nchuhn ne, rahn ne che ama va yahn ne, che ama ndahca rahno ne, che nde ama vederetahn yahn ne metah. Me nde hua retumacadino ne che ama ndache chenane man, ama chevah ne man. Anduhneca ndete ve nan ne man, anduhneca ndete che devane ne man.

¹⁸ Chemin che riyahvé nchuhn che dinahn ne ndudo yahn. Chemin ne, anduhneca diyahnguan ndah cava ne, cava che co niyon ne nduhca ihyan cuihca. Che dinahn ne ndudo yahn, quendi ne yune yahn ne, anduhneca che cuahtenun ne tino cua, ne ametah cora vedecuihno yahn ne che anduhneca ndete che devane ne. Namin cochihve yahn ne nduhca ico che cuih ne ndutinane ne cava che co ro nan ne.

¹⁹ U ne, riyahvé man, redin castigo man, nducoyaca ihyan che yahino ihyan. Chemin che codin nun ino nchuhn, ne cuento ino ne nunde yahn ne.

²⁰ Condihe nchuhn. U ne, riyahvé ihyan. Ihyan che rihcovan ye ndudo yahn, ne renevahne-cun ye u ne, conducó ihyan, dama chéh dama cüh nduco ye.

²¹ Ihyan che dinahn ye nde nan cuihnonan ne, cah yuné che nduco ye cuhnde ye nan che vá rihquentiyón, nduhca che dinahn man, ne vá dama nduco Chidá nan che rihquentiyon ye.

²² Nchuhn ihyan ndiyaco, cuendedecadino

ndah ne che tihca rahn Vaco Dendiohs ri nchuhn.”

4

Rendeva ihyan yavenan Dendiohs vahchetero

¹ Chihno min ne, ndihcheró van yahnde yahn ama chendevah che quendah vahchetero. Tuhme ángel che rahn ye nducó menan me ne, rahn tun ye. Ama yudo ndudo ye anduhneca ama trompeta cuahn che retive ihyan. Rahn ye:

—Cochi muhn, ne nahmé di dehtenduh che va che co.

² Ndetahno din Vaco Ndah yahn Dendiohs che anduhneca ndete che vahchetero quenun, ne ndihcheró ama ihyan che va ye nan che rihquentiyon ye.

³ Me ihyan min ne, ama diyahn ro ye anduhneca tu diyahn che duche jaspe man, cornalina man. Netahn cuaco nan va ye ne, quendihco ama che deca ro curecuhnde deca ro, ne ama diyahn ro nduhca che ro tu che duche esmeralda.

⁴ Numa ndive chihto nan che va ihyan ndinan me ne, vate ndico cun indihthe nan che rihquentiyon ye. Ihyan chahn ne, chenun ye tino cua, ne chenun tin ye corona diyahnguan.

⁵ Nan che va ihyan ndinan me ne, ama riya cuah man, ama rine dave man, ama yudo ri man. Cuaco nan che rendihchero ihyan ndinan me ne, riche ndache yahn, ne checadinó te chemin che Vaco Ndah yahn Dendiohs.

⁶ Ndiyahn cuahn menan nan che va ye ne, deca ro tuyuno deca ro. Ama chahte anduhneca ama vine.

Netahn cuaco nan che va ihyan ndinan me ne, vate cun che deca ro ite deca ro, ne ama ndeh ndutinan chenan cuahn menan man, cuahn vedame man.

⁷ Ama ne, deca ro leon deca ro, tama ne, deca ro itenine deca ro, tama ne, deca ro nan ihyan deca ro nan, ne tama ne, deca ro ihya che quendihco te devan yuhne deca ro.

⁸ Queri ama che deca ro ite deca ro me ne, chenan an reche, ne ama ndeh ndutinan chenan cuahn vedame man, cuahn menan man, man reche man. Nde ro nde rahn hua reguan rendeva yavenan ihyan ndinan me, rahn tuhca:

Dihve nuhn Dendiohs, ndih che quenana cuma ne vederihquentiyon che tahque chahte, ama ndah ne, ametah nde ama nunde yahn ne.

Va ne numacuahn ro; hua nda ro che cuihno vederihquentiyon yahn ne.

⁹ Queri ama yune che rendeva che deca ro ite deca ro me yavenan ihyan ndinan me che va ye numacuahn ro man, renecah nundihve cuahn ihyan man ne,

¹⁰ nduh che ndico cun indihthe chahn ne, rehn-tihya ye nan ihyan min, rendeva ye yavenan ye. Numacuahn vedeneacun rihntave queri ama ye corona yahn ye nan ye, ne rahn ye:

¹¹ Dihve nuhn Dendiohs, redin yahn che ndeva nducoyaca ihyan yavenan ne,

te quenana cuma ne vederihquentiyon chahte, dendah ne nducuahn che va.

Ndete che hua ndih ne, nde metah dehva.

5

Dihvo vo Jesucristo ne, ndonda tah ye caca che chenandache sello

¹ Namin ndihcheró che ihyan ndinan me ne, nda ye ama caca ndechetive tah cuaco ye. Caca me ne, ndirun cuahn chete man, cuahn vedame man, ne ntude chiche, chenandache sello.

² Namin ndihcheró ama ángel che ama detino ye, ne chihneván che numa dito tumerune ye:

—¿A va ihyan che quenan cuma ye vederihquentiyon che ndeh ye sello, ntah ye caca cuh ne?

³⁻⁴ Ate numachahte iyehse man, vahchetero man, van tenahn man ne, hua quendah nde ama ihyan che quenan cuma ye vederihquentiyon che ndeh ye sello chahn, ndihchenan ye caca me, ne chemin che ama chi ran, nde chacó ura min.

⁵ Tuhme rahn ama cha indihnte chahn ri ye u:

—Ametah cueque. Nga ihyan che tahque yudo vederihquentiyon quenan cuma ye van ndata yahn Judá man, David man. A chicha ye dinahn ye ntiyon che quenan cuma ye, ne co ndeh ye nduh che ndache sello, ntah ye caca tih.

⁶ Tuhme ndihcheró ama itecuche lihn che a ndero ndi che a nihno ihyan ite ro menan, ndi te vedino, nti te nino nan va ihyan ndinan me, mendahn nan che chenun nduh che cun che deca ro ite deca ro me man, nduh che ndico cun indihnte chahn man. Chenan ndache dihne te man, ndache ndutinan te man. Checadinó te itecuche lihn me ne, a Dihvo vo Jesucristo. Che chenandache dihne te ne, conahn che ama yudo vederihquentiyon quenan cuma ye. Che chenandache

ndutinan te ne, conahn che Vaco Ndah yahn Dendiohs che rahñ numachahte iyehñse ne, quenun ihyan.

⁷ Tuhme chahn ye, ne ndondañ tañ ye caça me che nda ihyan ndinan me tañ cuaco ye.

⁸ Ura che chetañ ye caça me ne, cuahn nduh che cun che deca ro ite deca ro me, ne chehntihya nan ye. Namin nduh che ndico cun indihnte chahn ne, cuahn ye chehntihya ye nan ye, nda queri ama ye ama arpa man, ama cu diyahnguan che richenun cuhn man. Checadinó te yahme cuhn me ne, chemin ndudo che revañ ihyan yahn Dendiohs.

⁹ Tuhme canan rita nduh che cun che deca ro ite deca ro me man, indihnte chahn man, ama himno ra che tuhca:

Ndih ne, redin yahn che ndondañ tañ ne caça me, ndeh ne sello yahn,

te chihno ihyan iyehñse ndih, ne chera yun yahn ne caça che ndedevahn ne ihyan queri ama nación man, queri ama nan ndata yahn ye numachahte iyehñse man, queri ama nan devaco man, nedin yahn Dendiohs ihyan.

¹⁰ Ihyan chahn ne, din ne che chi ye ihyan yahn Dendiohs man, chi ye anduhneca chidocuyan che cuahtenan ye nan ntiyon yahn ye man.

Ihyan chahn ne, cahcantiyon ye ihyan iyehñse.

¹¹ Tuhme ndihcheró che ama yahn ángel ndito ye ntahn cuaco nan che va ihyan ndinan me man, nan che chenun nduh che cun che deca ro ite deca ro me man, nduh che ndico cun indihnte chahn man, ne chihneván

¹² che ama dito rahñ ye tuhca:

Ihyan tih che chih ye nduhc̄a ama itecuche lihn che ndi te vedino ne,
redin yahn che ndeva nducoyaca ihyan yavenan ye, te quenan cuma ye vederihquetiyon chahte man, va tah ye nducuahn che va man, nducuahn vededevano man.

13 Tuhme nducoyaca ihyan che vate ye vahchetero man, ihyan che vate ye iyehense man, tenahn man, nducoyaca nan ite che vate te iyehense man, van nuniyahn man, nde nducuahn dehtenduh che va ne, rahn tuhca:

Dendiohs che va ne rihquentiyon ne man, Dihve nuhn che chih ne nduhc̄a ama itecuche lihn che chi te vedino man,
ndeva nuhn yavenan nchuhn cuahn dama, te ama yudo vederihquentiyon chenan cuma ne.

14 Namin nduh che cun che dec̄a ro ite dec̄a ro me ne, rahn:

—¡Tihc̄a!

Tuhme nduh che ndico cun indihthe chahn ne, chehntihya ye, ndeva ye yavenan Dendiohs, ihyan min che va ye numacuahn ro.

6

Dihvo vo Jesucristo ne, ndeh ye sello che chenan nan cac̄a me

¹ Chihno min ne, Dihvo vo, ihyan min che chih ye nduhc̄a ama itecuche lihn che chi te vedino ne, ndihcheró che ndeh ye ama sello chahn, ne chihneván che yahve ama cha che dec̄a ro ite dec̄a ro me u. Ama yudo ndudo nduhc̄a che rine dave, ne rahn:

—¡Cochi condihchero!

² Tuhme ndihcheró ama caballo cua, ne ihyan che quendudo ye ite ne, ndonda taḥ ye ama corona, ne cuahn ye ndaḥco ndiya ye ihyan iyehñse, nda ye ama nducoruhnde nduco yave.

³ Cuahn che ndeh Dihvo vo tama sello ne, chihneván che yaḥve tama che decā ro ite decā ro me u:

—¡Cochi condihchero!

⁴ Tuhme ndihcheró ama caballo cuaḥ, ne ihyan che quendudo ye ite ne, ndonda taḥ ye vederihquentiyon che din ye che cuahtecuhma ihyan iyehñse, caḥno ye vih. Namin ndonda taḥ ye ama espada chahte.

⁵ Cuahn che ndeh Dihvo vo tama sello ñan che chi ino ne, yaḥve tama che decā ro ite decā ro me u:

—¡Cochi condihchero!

Tuhme ndihcheró ama caballo cuan, ne ihyan che quendudo ye ite ne, nda ye ama icade.

⁶ Chihneván ama ndudo che chica ñan che che-nun nduh che cun che decā ro ite decā ro me che raḥn tuhcā:

—Codin che cuhnde cuico nde atenān ama kilo trigo o ino kilo cebada ndaca ihyan yaḥn che din ye ntiyon ama ro. Ate hua decuihne yaḥn olivo maḥ, dihyo uva maḥ, cāva che ndaca aceite maḥ, vino maḥ.

⁷ Cuahn che ndeh Dihvo vo tama sello ñan che a chi cun ne, yaḥve tama che decā ro ite decā ro me u:

—¡Cochi condihchero!

⁸ Tuhme ndihcheró ama caballo cuañ, ne checadinó te ihyan che quendudo ye ite ne, a ihyan min che vederih. Cuahn vedame ye

ne, cuahn t̄ama ihyan, ihyan min che duche ye N̄an Che Chenan Rino Tenahn. Ihyan chahn ne, ndonda t̄ah ye vederihquentiyon che din ye che cuhnde c̄anda m̄an, cuhnde cuico m̄an, cuhnde cah m̄an, cahno ite t̄an ihyan m̄an, ne coh a nahn m̄ahn va ihyan iyehñse.

⁹ Namin min va āma n̄an ta, ne cuahn che ndeh ye t̄ama sello n̄an che a chi uhn ne, m̄an n̄an ta me ne, ndihcheró nducoyāca ihyan che chihno ihyan iyehñse ihyan yahn che chitahno ye Ndudo yahn Dendiohs m̄an, cahndudo ye m̄an.

¹⁰ Ihyan chahn ne, numa dito ye r̄ahn ye:

—Dihve nuhn Dendiohs, ndih che āma ndah ne, ne redinahn ne ndudo yahn ne, ¿ticuahn techecāde ne yahn nuhn, din ne castigo ihyan iyehñse che chihno ye nuhn ne?

¹¹ Tuhme ndonda t̄ah ihyan chahn tino cua che cuahtenun ye, ne r̄ahn Dendiohs ri ye ihyan che cuahte tuhno ca ye nde conan ndā nducoyāca ihyan che namin ritahno ye Dihvo vo Jesucristo, redin ye ntiyon yahn ye, che a va cāde che cahno ihyan iyehñse ihyan nduhcā che chihno ye ihyan chahn.

¹² Cuahn che ndeh Dihvo vo t̄ama sello n̄an che chi ān ne, ndihcheró che āma nuhn yahn. Yahn ne, āma chi cuan, nduhcā che ro tino cuan ro. Iyo ne, āma chi cuah̄ nduhcā che ro yun ro.

¹³ Iyon ne, chera numachahte iyehñse nduhcā che ra higo cuahn che rano yuhne t̄an.

¹⁴ Dehtenduh che chenan n̄an ro ne, chihno anduhñecā che nedihno chi. Ico m̄an, yahn cuma che vate vān nuniyahn m̄an ne, chihno ndahchetahn.

¹⁵ Tuhme nducoyaca ihyan che chenan cuma ye vederihquentiyon man, ihyan ndinan man, ihyan nahn man, ihyan cuihca man, ihyan ndinan yahn sandado man, ihyan che redin ye ntiyon yahn ihyan man, ihyan che redin ye ntiyon yahn man ye man, nducoyaca ihyan chahn ne, chahtenun ndeh ye chete iviyava man, tinduh rendah tu man.

¹⁶ Nde ama nahn ye che ico man, yava man, cora ndudo ihyan cava che chendih ihyan, ne Dendiohs, ihyan min che va ye rihquentiyon ye man, Dihvo vo, ihyan min che chih ye nduhca ama itecuche lihn che chi te vedino, ihyan min che quenan cuma che din ye castigo ihyan chahn numacuahn vedetan man ne, hua ndihchero ye ihyan,

¹⁷ te a nda ro che co ye castigo yah, ne nde ama ye hua cocha ye.

7

Ihyan naci3n yahn Israel che ndeva Dendiohs

¹ Chihno min ne, ndihcher3 cun 3ngel che vatendi ye ntahn cuaco iyehanse. Ihyan chahn ne, nda ye vederihquentiyon che hua cuahnecun ye che cuano yuhne numachahte iyehanse, ndiyahn man, van yahn man, nan nuniyahn man.

² Namin ndihcher3 tama 3ngel che nda ye, cochi ye cuahn nan che riquendah yahn, nda ye sello yahn Dendiohs, ihyan min che va ye vahchetero. Rahn 3ngel me numa dito ye ri ye nduh che cun combiero yahn ye che vatendi ye iyehanse, ihyan chahn che nda ye vederihquentiyon che din ye che chuhrihn ihyan iyehanse:

³—Codin nchuhn cudado che hua cuano yuhne tan ndiyahn man, van yahn man, nan nuniyahn man, numanahn che metah nahn vo sello chata nducoyaca ihyan yahn Dendiohs yuhn vo.

⁴Tuhme chihneván nduhva yahn ihyan nación yahn Israel che chenan sello ihyan, ne ri ye ama ciento quenán o raco cun mil ihyan chahn.

⁵Nan ndata yahn Judá ne, ndichio mil ye, nan ndata yahn Rubén ne, ndichio mil ye, nan ndata yahn Gad ne, ndichio mil ye,

⁶nan ndata yahn Aser ne, ndichio mil ye, nan ndata yahn Neftalí ne, ndichio mil ye, nan ndata yahn Manasés ne, ndichio mil ye,

⁷nan ndata yahn Simeón ne, ndichio mil ye, nan ndata yahn Leví ne, ndichio mil ye, nan ndata yahn Isacar ne, ndichio mil ye,

⁸nan ndata yahn Zabulón ne, ndichio mil ye, nan ndata yahn José ne, ndichio mil ye, ne nan ndata yahn Benjamín ne, ndichio mil ye.

Ama yahn ihyan chenun ye tino cua

⁹Chihno min ne, ndihcheró ama yahn ihyan che chica ye numachahte iyehnse, queri ama nación man, queri ama nan ndata yahn ye man, queri ama nan devaco man. Nto dama nducoyaca ye, vatendi ye cuahn menan nan che va Dendiohs man, nan che nti Dihvo vo, ihyan min che chih ye nduhca ama itecuche lihn che chi te vedino nan Dendiohs man. Ama yahn ihyan chahn che nde ama ihyan hua co cah duche ye ihyan. Chenun ye tino cua, chetah tah queri ama ye yata iyon.

¹⁰Rahn nducoyaca ye numa dito tuhca:

Ndih Dendiohs yahn nuhn che va ne rihquentiyon ne mañ,
 ndih Dihve nuhn che chih ne çāva nuhn nduhçā
 ama itecuche lihn che chi te vedino mañ,
 rendeva nuhn yavenañ nchuhn che ndedevahn
 ne nuhn.

¹¹ Namin nducoyaça ángel vatendi ye ntahn cuaco
 ñañ va ihyan ndinañ me mañ, ñañ che chenun
 nduh che cun che deça ro ite deça ro me mañ,
 nduh che ndico cun indih̄te chahn mañ, ne chehn-
 tihya ye, ndeva ye yavenañ Dendiohs.

¹² Rañn ye:

—¡Tihça! Redin yahn che ndeva nducoyaça
 nuhn yavenañ ne, nte nuhn nundihve cuahn ndih
 numacuahn ro, te quenán cuma ne vederihquen-
 tiyon chahte mañ, nducuahn vededevano mañ, ne
 hua nda ro che cuihno.

¹³ Tuhme tumerune ama cha indih̄te chahn u:

—Ihyan sih che chenun ye tino cua ne, ¿a devene
 duh ihyan ye mañ, ti chica ye mañ ne?

¹⁴ Ndahconán yahn ye:

—Hua devanó, ate rañcó te a devano mañ ne.

Tuhme rañn ye ri ye u:

—A ihyan sih che chuh ye vedeyah che chihnde
 iyehñse. Chitahno ye Dihvo vo Jesucristo, ihyan
 min che chih ye nduhçā ama itecuche lihn che
 chi te vedino ñañ Dendiohs. A ndevahn ye. An-
 duhnecā ndete che ñaño ye tino yahn ye, ndo cua
 nduco yun yahn Dihvo vo.

¹⁵ Chemin che chenun ye muhn vahchetero,
 rendeva ye yavenañ Dendiohs nde ro nde rañn.
 Dendiohs ne, conduco ye ihyan, din ye cudado
 ihyan.

¹⁶ Ametah chuhrihn ye, nuhn ye che cheh ye mañ, che cuh ye mañ, ametah chuhrihn ye, cuaht-enun ye vañ vañ mañ, vañ ihno mañ,

¹⁷ te nduhcā che redin ihyan cudado itecuche yahn ye, riquenda ye ite, rih te nune ne, tihcā din Dihvo vo Jesucristo cudado ihyan chahn, ndeva ye ihyan, cuahtenan ye vahchetero numacuahn ro. Ihyan chahn ne, din Dendiohs che ama co yeno ye, ametah ndaconan cadino ye deh che vederan mañ, deh che cuaco ye mañ.

8

Ndeh Dihvo vo Jesucristo tama sello nan chi ndache

¹ Cuahn che ndeh Dihvo vo tama sello nan che chi ndache ne, co tenduh mañn ura ama chi dihn vahchetero.

² Chihno min ne, ndache ángel chahn che va-tendi yañ ye nan Dendiohs ne, ndihcheró che ndonda tañ ye ama trompeta queri ama ye.

³⁻⁴ Tuhme nda tama ángel, nda ye ama cu diyahnguan che richenun cuhn, ne cuahn ye nan ta diyahnguan me che va nan Dendiohs. Ndonga tañ ye ama ndeh cuhn cava che cahquiyahn ye, ne ca yahme yahn ura che revah ihyan yahn Dendiohs.

⁵ Cuahn che chihno chiche cuhn me ne, chetañ ángel me nducoyahn nan ta, chih ye chete cu che richenun cuhn me, ne chihtera ye numachahte iyehñse. Ndetahno nuhn yahn mañ, chiya cuah mañ, chine dave mañ, ama yudo chi mañ.

Tive ángel chahn trompeta

⁶ Tuhme chahteyan ángel chahn çava che tive ye trompeta yahn ye.

⁷ Cuahn che tive ama ye ne, chera yun man, yahn man, yun man, numachahte iyehense, ne chihno chiche a nahn mahñ yahn man, a nahn mahñ yahn rahte man, nducuahn chano man.

⁸ Cuahn che tive tama ángel ne, ama che deça ro ico deça ro, ama riche, chendahnun chete nuniyahñ, ne a nahn mahñ nuniyahñ ndaconda yun.

⁹ Namin barco che vatechica nan nuniyahñ ne, a nahn mahñ va chihno ndeh, ne a nahn mahñ va ite che chenun te van nuniyahñ chihno chih te.

¹⁰⁻¹¹ Cuahn che tive tama ángel nan che a chi ino ye ne, ama iyon ndico che duche Ajenjo, ama riche, chica nan ro, chera van nune che va iyehense, ne a nahn mahñ va ico man, vaco nune man, ndaconda nune ya. Ama yahn ihyan chih ye, din nune ya me.

¹² Cuahn che tive tama ángel nan che a chi cun ye ne, chihno a nahn mahñ dave yahn yahn man, dave yahn iyo man, dave yahn iyon man, ne a nahn mahñ yahn ne, chiya dah man, a nahn mahñ yan ne, hua quendihco dave iyo man.

¹³ Tuhme ndihcheró ama ángel che quechica ye devan yuhne nan mahñ nan ro, ne chihneván che rahñ ye numa dito ye:

—Chevah ihyan iyehense, jama yah rí çava ye cuahn che tive te ino ángel chahn trompeta yahn ye!

9

¹ Cuahn che tive tama ángel nan che a chi uhn ye

ne, ndihcheró ama ihyan che deca ro iyon deca ro ye, chica ye nan ro, chiya ye ndiyahn. Ndonga tah ye ama llave yahn infierno.

² Ndetahno che nahne ye ne, quenda yahme nduhca che riquenda nan ama horno chahte, ne ama chi man numachahte.

³ Van yahme me ne, quenda yahcadahn che chenán cuma te vederihquentiyon nduhca vederihquentiyon che chenán cuma itedahn.

⁴ Din Dendiohs che hua cheh te chano man, yata yahn yahn man, atenán ihyan che hua chenán sello yahn Dendiohs chata ye va che din tan te nduco ye.

⁵ Cahnecun Dendiohs che cah te ihyan chahn chete che uhn iyo, ate hua cahnecun ye che cahno te ihyan. Ama rendih run yahn te nduhca che rendih run yahn itedahn.

⁶ Checadinó te cuahn che conahn chemin ne, ama nahn ihyan che coh ye, ate metah vederih cava ye ro min, te va che co ye castigo.

⁷ Yahcadahn chahn ne, ama vateyan te nduhca che rahteyan caballo che rahn te van canda. Tin te ne, chenán ama nan che deca ro corona diyahnguan deca ro. Nan te ne, deca ro nan ihyan deca ro.

⁸ Yudo tin te ne, ama rahno nduhca yudo tin ndahta. Dihyon te ne, nduhca dihyon león.

⁹ Date yahn te ne, nduhca cu che renun ticua sandado che rendedevahn sahn tihca. Cuahn che ra te ne, ama yudo rahco reche te nduhca che rahco carro che rinda yuhdo van canda.

¹⁰ Nducodahn te ne, chendudo yan yahn nduhca itedahn, ne va vederihquentiyon yahn cava che

cah te ihyan chete che uhn iyo.

¹¹ Angel yahn infierno che ndinan ye yahn te. Devaco hebreo ne, duche ye Abadón, ne devaco griego ne, duche ye Apolión. Tihca duche ye, te ihyan min che redescuihno ye ihyan.

¹² Nduco chemin ne, a chuh ama nan vedeyah, ate renda ca te o.

¹³ Cuahn che tive tama ángel nan che a chi an ye ne, chihneván ama ndudo che chica nan ta diyahnguan me, van nduh che cun dihne te che ninetave me,

¹⁴ ne rahn ri ángel che cade tive ye trompeta me:
—Cuentate nduh che cun ángel che nchiche ye chihto ico chahte che duche Eufrates.

¹⁵ Angel chahn ne, chenan rino ye nde nda ura min che ntate ye, te chenan cuma ye ntiyon che nda ura min ne, va che cahno ye a nahn man va ihyan iyehense.

¹⁶ Chihneván nduh va yahn sandado yahn ye che chendudo se yuhdo, ne ri se o ciento millón.

¹⁷ Ndiheró che chenun se cu che duche coraza. Color yahn ne, cuah man, cue nan ro man, cuan man. Caballo yahn se ne, nduhca nan león tihchan nan te. Chende te ne, riquenda yahn man, yahme man, azufre man.

¹⁸ Nduco yahn man, yahme man, azufre man, che riquenda chende te ne, chihno te a nahn man va ihyan iyehense.

¹⁹ Caballo chahn ne, chenan cuma te veder-ihquentiyon che cahno te ihyan nduco chende te man, nducodahn te man. Nducodahn te ne, nduhca cu tihca, ne nduco chemin ne, renuhn yah te ihyan.

²⁰ Ihyan che ndevahn ye che hua chihno te ihyan ne, hua nto ino ye nunde yahn ye, quendi ye rendeva ye yavenan vaco chihnga man, dehtenduh che redendah man ye, redin ye dendiohs yahn ye man. Dehtenduh chemichan ne, redindah ye nduco diyahnguan man, diyahngua man, cu cuan man, tu man, yahn man, ne ndere chenandutinan, ate hua ronan, ndere chenarevan, te hua rihnevan, ndere chenacah, te hua rica.

²¹ Ihyan chahn ne, hua nahn cahcoman ye yune chihnga yahn ye. Tahque ndah ye ne, quendi ye rihno ye vih man, reduco ye man, redin cuah ye man, ndere rahtenan ye nduco ihyan che huanihnevaco nduco ye man.

10

Ama ángel nda ye ama caca lihn

¹ Chihno min ne, ndihcheró tama ángel che detino ye chica ye vahchetero, chiya ye ndiyahn. Quendihco ama man ntahn cuaco chihto nan ye man, quendihco ama curecuhnde nihno tin ye man. Nan ye ne, ama diyahn ro nduhca yahn che quenannan ro. Cah ye ne, nduhca che ro ruchiyahn tihca ro.

² Nda ye ama caca lihn nentah ye. Chihno ye cah cuaco ye nan nuniyahn, ne cah cueh ye ne, chihno ye ndiyahn.

³ Tuhme cah ye numa dito ye, ne ndudo ye ne, nduhca ndudo león cuahn che retuhche te. Cuahn che cah ye ne, chihneván ndache yune ndudo che ama yudo chenun nduhca che rine dave.

4 Chihno min ne, a va yan che dirún deh conahn ndudo chahn, ate ndaconan chihneván t̄ama ndudo che chica vahchetero che rahn nducó:

—Conun ine nduh che ndache ndudo che chihneven, ne hua diron.

5 Tuhme ángel me che nihno cah ye nan nuniyahn man, ndiyahn man ne, ndihcheró che chenihyon ye tah cuaco ye nan ro, ne chihneván che rahn ye:

6 —Nde muhn nde nan Dendiohs, ihyan min che va ye cuahn dama man, ihyan min che dendah ye nan ro man, iyehnse man, nuniyahn man, nducuahn che va man, a nun cuahn conahn

7 ndudo yahn ye che cah ye checadino ihyan profeta yahn ye, che nde hua devano ihyan ro menan. Cuahn che tive t̄ama ángel nan che a co ndache ye ne, conahn.

8 Tuhme ndudo che a chihneván menan che chica vahchetero ne, ndaconan rahn nducó:

—Cochi, cota ca ca che nda ángel che nti ye nan nuniyahn man, ndiyahn man.

9 Tuhme chahn nan ángel chicá ca ca me ihyan, ne rahn ye ri ye u:

—Nga, coheh. Ura che cheh ne, ama yade chihn nduhca che rihn nedih yahn, ate cuihno cheh ne, ndaconda ya.

10 Chéh ca ca me, ne chinahn nduhca che rahn ángel me ri ye u.

11 Tuhme chihneván t̄ama ndudo che rahn ri u:

—Va ca ndudo che diron yahn dehtenduh che va che cuahno co ama yahn ihyan, queri ama nación man, ndata yahn ye man, devaco yahn ye man, yahn che va che cuahno co ihyan ndinan man.

11

O ihyan che cuahndudo ye ndudo yahn Dendiohs

¹ Chihno min ne, ndonda t̄ah ama nducoc̄ade, ne chihneván che r̄ahn Dendiohs ri ye u:

—Cuedecade ȳaco chahte yáhn m̄an, n̄an ta m̄an. Namin codin doche ihyan che chenun ye chete, rendeva ye yavenán.

² Ate hua decade cuahn chevah, te min ne, a ndonda t̄ah sah̄n tama nación, ne condinun condin̄ahno se yan yáhn chete che o raco o iyo.

³ Cuedevene te dechúh o ihyan che chenun ye tino cuan, cuahndudo ye ndudo yáhn chete che ama mil quendudo o ciento ino raco ro.

⁴ N̄an Ndudo yahn Dendiohs n̄an che ndirun yahn o yáhn olivo m̄an, o candelero m̄an, che vatiendi n̄an Dendiohs, ihyan min che rihquentiyon ye iyeh̄nse ne, checadinó te chemin ne, a yahn ihyan che o chahn che cuahndudo ye ndudo yahn Dendiohs.

⁵ Ndete che vate ihyan che nahn din t̄an ye nduco ihyan chahn ne, quendah̄ ruchiyáhn chende ye, ne cuihno cuco ye. Nducoyaca ihyan che din t̄an ye nduco ihyan chahn ne, va che coh ye.

⁶ Cuahtenan cuma ihyan chahn vederihquentiyon cava che din ye che hua cuan co numanahn che cuahndudo ye m̄an, che din ye che nune ne, ndaondā yun m̄an, che din ye che cuhnde nducuah̄n n̄an vedeyah iyeh̄nse adehno ura che nahn ye m̄an.

⁷ Ate cuahn che a dinahn ye ntiyon che cuahtenan cuma ye ne, quendah̄ ama ite t̄an n̄an infierno, cuhma te nduco ye, ne cah̄no te ihyan.

⁸ Cotave ye cuan yune viyan, yan chahte me nan che quenan yah Dihvo vo Jesucristo. Nahñ cuan ne, rahñ ihyan te yan min ne, a nahn dama nduco Egipto man, nduco Sodoma man.

⁹ Nducoyaca ihyan, queri ama naciòn man, ndata yahn ye man, devaco yahn ye man ne, ndihchero ye tenahn chahn chete che ino ro quenan man, ne hua cuahñecun ye che cuehche ye.

¹⁰ Ihyan iyehñse ne, ama co yeno ye cuahn che coh ihyan chahn, nde tuno dechuh ama tama ye vedino yahn vih. Ama co yeno ye che coh ihyan chahn, te ama chuhrihn ye yahn vederihquentiyon che cuahtenan cuma ye.

¹¹ Ate cuihno ino ro quenan man ne, ndedetuñche Dendiohs ihyan, ne nducoyaca ihyan che ndihchero ye ne, ama dihya ye co.

¹² Cahnevan ihyan chahn ama ndudo che caça nan ro, ama dito cahma nduco ye:

—Cochi nchuhn.

Tuhme nducoyaca ihyan che hua ri rendihche ye ihyan chahn ne, ndihchero ye che nda ye vahchetero van man.

¹³ A ura min no ama nuhn yahn, ne ama ndeh cuan cora vah viyan, coh ndache mil ihyan. Ihyan che hua coh ye ne, ama dihya ye co, nde tuno ndeva ye yavenan Dendiohs, ihyan min che va ye vahchetero.

¹⁴ Nduco chemin ne, co o yune che cuhnde vedeyah, ate renda ca tama.

Nan che chi ndache ángel che tive ye trompeta

¹⁵ Cuahn che tive tama ángel nan che a chi ndache ye ne, chihneván che ama yudo chenun

ndudo yahn ama yahn ihyan vahchetero che rahn tuhca:

Nducuahñ vederihquentiyon che va iyehñse ne, a ndondañ tah

Dihvo vo Dendiohs man, Dihvo vo Jesucristo, ihyan min che dechuh ye, ndedevahn ye ihyan iyehñse man.

Dihvo vo Dendiohs cahcantiyon ye numacuahn ro.

¹⁶ Tuhme nduh che ndico cun indihñte chahn ne, chehñtihya ye, ndeva ye yavenañ Dendiohs,

¹⁷ ne rahn ye:

Dihve nuhn Dendiohs che ama chahte vederihquentiyon quenan cuma ne man, che va ne numacuahn ro man,

rente nuhn nundihve cuahn ndih yahn che chihco ro ne vederihquentiyon chahte yahn ne man,

canañ rihquentiyon ne numa dito ne man.

¹⁸ Chi tan ihyan iyehñse, ate a nda ro che cuhñde cade yahn nducoyaca ye man, tenahn man,

din ne castigo ihyan che hua ri rendihche ye ndih man,

decuihno ne ihyan che redetohnan ye iyehñse man.

A nda ro che ndeva ne ihyan profeta yahn ne man, nducoyaca ihyan yahn ne, a chahte o hua chahte vederihquentiyon chen an cuma ye man.

¹⁹ Tuhme vahchetero nan che va Dendiohs ne, ndihcheró yave nan che quenun ndah ndudo che cah ye che ndedevahn ye ihyan yahn ye. Ura min ama nuhn yahn man, ama chiya cuah man, ama chine dave man, ama chera yun man.

12

Ihyan ndahta che cuhn ite tan nduco ye

¹ Van yahnde yahn ne, ndihcheró che chinahn ama vederihno nan ro. Chihnde ro ama ihyan ndahta che deca ro dave yahn yahn deca ro tino yahn ye man, che quenun tin ye ama corona che chenandichio iyon man, ne cuahn ndiya cah ye ne, quenaniyo.

² Ihyan min ne, rah ye che a ra yah chete ye, te nda ura che cuacoyahn ye.

³ Tuhme chihnde ro ama ite tan che ama yu ca te. Ite min ne, cah te, ne chenandache tin te man, ndiche dihne te man. Queri ama tin te ne, quenun ama corona.

⁴ A nahn mahn va iyon che chendihco nan ro chihtera te nde ndiyahn nduco nducodahn te. Chandi yan te nan ihyan ndahta me cava che cheh te daya ye ndetahn che cuhndeyan.

⁵ Ihyan ndahta me ne, chacoyahn ye ama decuah chahn che a va cade che cahcantiyon numachahte iyehkse. Ama chahte vederihquentiyan conan cuma, nde ama ihyan hua co ndahco ndiya ye. Ate hua chi cheh te decuah me, te ndeva Dendiohs, chaconahn ye nan vederihquentiyan yahn ye.

⁶ Tuhme chano ihyan ndahta me, cuahn ye conan ye ama cuan yahn nan che metah duhva nan che a ndihcoyan Dendiohs. Min cahcacheh ye ihyan chete che ama mil quendudo o ciento ino raco ro.

⁷ Adivene, Miguel nduco angel che rihquentiyan ye ne, cuhn ye nduco ite tan me man, angel yahn te man.

⁸ Hua chicha te, ne ametah chi chahtenan te vahchetero nduco vih.

⁹ Tahque ndah ne, chacondah ye ite nduco ihyan yahn te nde ndiyahn. Ite tan me ne, a chemin che chundah, sahn min che ndacondā se cu ro menan me man, sahn min che quechica numachahte iyehanse, rihnceh se ihyan man.

¹⁰ Tuhme chihnevān ama ndudo vahchetero che ama dito rahn:

—A chihco ro Dendiohs yuhn vo vederihquentiyon chahte che quenān cuma ye, a ndero ndi che a ndedevahn ye ihyan yahn ye. Dechuh ye Dihvo vo Jesucristo, cava che ndedevahn ye ihyan iyehanse, ne a ndā ro che ndondā tah ihyan min vederihquentiyon, cuanan cahcantiyon ye. Tihca, te a denda chundah, sahn min che ricanunde se yahn dihno vo nan Dendiohs nde ro nde rahn.

¹¹ Dihno vo chahn ne, ndahco ndiya ye vederihquentiyon yahn se, te chi chahtino ye Dihvo vo Jesucristo, ihyan min che chih ye nduhca ama itecuche lihn che chi te vedino nan Dendiohs, quendi ye cahndudo ye Ndudo Ndah yahn ye, nde hua din vah ye sahn andahre va che coh ye.

¹² Chemin che nchuhn che vate ne vahchetero ne, cuahte ne vedeyeno. Me nchuhn che vate ne iyehanse man, che vatechica ne nan nuniyahn man ne, iyah rí cava ne!, te nducote denda chundah ne, numacuahn vedetan cochi se van nchuhn, ne a devano se te cuihno te neve ro me, a cuihno vederihquentiyon yahn se.

¹³ Cuahn che chendah ite tan me nde ndiyahn ne, quendah te ihyan ndahta me.

¹⁴ Ate ihyan ndahta me ne, din Dendiohs che quenān reche ye nduhca reche ihya, nduco tihca

ndevahn ye, ne quendihco yaco ye, cuahn ye yahn nan che metah dehva. Min cahcacheh Dendiohs ihyan chete che ino nduyo quenah man.

¹⁵ Ite tan me ne, tendah te nune chende te cava che ndo ama ico, canerine ihyan ndahta me.

¹⁶ Ate hua dehva chi yahn ye, te chehchenun yahn min, ne chera nun nune me.

¹⁷ Nduco chemin ne, ama chi tan ite min nduco ndahta me, ne cuahn te, din tan te nduco ndata yahn ye, ihyan chahn che redinahn ye vederihquentiyon yahn Dendiohs, ritahno ye Dihvo vo Jesucristo.

13

O ite tan

¹ Van yahnde yahn ne, anduhneca ndete che chandi chihto nuniyahn. Min ndihcheró ama ite tan che chenah ndache tin te man, ndiche dihne te man. Queri ama dihne te ne, quenah ama corona, ne queri ama tin te ne, quenah ama ndudo che chihnga rahn yahn Dendiohs.

² Ite min ne, deca ro yahyan de ca ro te. Cah te ne, nduhca cah oso, ne chende te ne, nduhca chende león. Ite tan che quendah te ihyan ndahta me ne, ndaco te vederihquentiyon che quenah cuma te tah ite che deca ro yahyan deca ro me cava che cahcantiyon te menun te.

³ Ite che deca ro yahyan deca ro me ne, ama tin te ne, ama yah, adeche coh te. Ate ndoyahn te, ne ama rahn ino ihyan iyehense, ne chinduco ye ite.

⁴ Ihyan iyehense ne, ndeva ye yavenan ite ndinan me yahn che ndaco te vederihquentiyon yahn te tah ite che tama me. Namin ndeva ye yavenan ite

che ndondā taḥ te vederihquentiyon me, ne raḥn ye yahn te:

—Metah nde aḡa iḡyan nduḡcā te. Nde aḡa ye hua co ndaḡco ndiya ye vederihquentiyon yahn te.

⁵ Namin ndondā taḥ te vederihquentiyon che ndonan maḡn te ite maḡn, chihḡā caḡma te yahn Dendiohs maḡn, ne caḡnecun Dendiohs che caḡcantiyon te chete che o raco o iyo.

⁶ Chihḡā raḥn te yahn Dendiohs maḡn, ndaḡchenan te vahchetero naḡn che va ye maḡn, iḡyan yahn ye che chenun ye min maḡn.

⁷ Namin caḡnecun ye che cuḡma te nduco iḡyan yahn ye nde ndaḡco ndiya te iḡyan, ne nuhnde taḥ te vederihquentiyon che caḡcantiyon te nducoyāca iḡyan iyehḡse, queri aḡa nāción maḡn, queri aḡa ndāta yahn ye maḡn, devāco yahn ye maḡn.

⁸ Naḡn libro yahn Dihvo vo Jesucristo, iḡyan min che chih ye nduḡcā aḡa itecuche lihn che chi te vedino naḡn Dendiohs ne, nde ro che metah cuḡnde iyehḡse ne, chenanāca iḡyan che chenanācuma che cuahtenan ye vahchetero numacuahn ro, ne nducoyāca iḡyan che hua chenanācuche duche ye naḡn libro me ne, ndeva ye yavenaḡn ite min.

⁹ Nducoyāca nchuhn, cuendedecadino ndaḡh ne yahn ndudo che caḡmā.

¹⁰ Cuedevano ne te nducoyāca iḡyan che din ye preso iḡyan chenaḡn ne, namin va che co ye preso, ne iḡyan che caḡno ye iḡyan ne, namin nduco vederih min va che coh ye. Chemin che iḡyan yahn Dendiohs ne, nahn che cuahtenan

cuma ye vedechahtino mañ, nahn che quendi ye cotahno ye Dihvo vo Jesucristo mañ.

¹¹ Chihno min ne, ndihcheró tama ite tañ che quendañ ro te ndiyahn. Ité min ne, chenan o diñne te che deca ro diñne itecuche lihn deca ro, ne numacuahn vedetañ rah ta te.

¹² Quenan cuma te vederihquentiyon yahn ite che chi yah tin me, ne redinahn te yahn te, nde redin te fuerza ihyan iyehñse che ndeva ye yavenañ ite min.

¹³ Redin te vederihno rahte nde redin te che ra yahn che rica ñan ro, rendihchero ihyan.

¹⁴ Ité ndinañ me, ite min che ndoyahn te che ndaca yah tin te nduco espada ne, cañ yune te che diñ ite che tama me vederihno, ne nduco chemin chihñchéh te ihyan iyehñse, chinun te ihyan che ntañve ye ite ndinañ me.

¹⁵ Cuahn che a ntañve ye ite che ndinan me ne, ndonda tañ ite che tama me vederihquentiyon che diñ te che conun ico mañ, che co cañma mañ, ne cañcantiyon te che coh ihyan che hua ndeva ye yavenañ.

¹⁶ Chihquentiyon te che ihyan che rinduco ye ite, nde checañya nde checune, ihyan cuihca mañ, ihyan chevañ mañ, ihyan che redin ye ntiyon yahn ihyan mañ, ihyan che redin ye ntiyon yahn mañ ye mañ, che conan cade yahn ite ndinañ yahn te tañ cuaco ye o chata ye.

¹⁷⁻¹⁸ Nde ama ihyan hua co cua ye, nde hua co ndihcue ye, ndete che hua quenan cade yahn te ihyan. Cade min ne, número añ ciento quenan ino raco añ, ne nahn che ndedecadino nchuhn nduco cudaño caña che conahn ne deh conahn.

14

Ihyan che ama ciento quenan o raco cun mil chahn ne, chita ye ama himno ra, ndeva ye yavenan Dendiohs

¹ Chihno min ne, ndihcheró Dihvo vo Jesucristo, ihyan min che chih ye nduhca ama itecuche lihn che chi te vedino nan Dendiohs, nti ye tingüete che duche Sion, ne nduco ye ihyan che ama ciento quenan o raco cun mil chahn che chenän cade chata ye che duche Dihvo vo man, Chido vo Dendiohs man.

² Chihneván che ri ihyan arpa, ne ama yudo chenun che ca nahn nahn rahco man, nduhca che rine dave man.

³ Tuhme canan rita ihyan chahn ama himno ra nan va Dendiohs, min nan che chenun nduh che cun che decä ro ite decä ro me man, nduh che ndico cun indihche chahn man. Nde ama ihyan hua co conun ino ye himno min, atenän ihyan che ama ciento quenan o raco cun mil chahn che ndedevahn Dendiohs ihyan van ihyan iyenhse.

⁴ Ihyan che ama ciento quenan o raco cun mil chahn ne, hua chahtenan cuma ye ndahta. A ihyan chahn menän vihca che ndihco vih Dendiohs ihyan cava che din ye ntiyon yahn ye man, ntiyon yahn Dihvo vo Jesucristo man. Rinduco ye Dihvo vo nan ntiyon yahn ye adecotino che quechica ye.

⁵ Ihyan chahn ne, hua nte ye nde ama ndudo cuendo, dave yavenan ye nan Dendiohs.

Ino ángel

⁶ Cihno min ne, ndihcheró ama ángel che quechica ye devan yuhne mendahn nan ro, nda ye vederihquentiyon che cuahndudo ye Ndudo Ndah yahn Dihvo vo Jesucristo, cahnevan nducoyaca ihyan iyehñse, queri ama nación man, ndata yahn ye man, devaco yahn ye man.

⁷ Rahn ángel me numa dito ye:

—Cuenevahñecun nchuhn Dendiohs, ihyan min che dendah ye nan ro man, iyehñse man, nuniyahn man, vaco nune man. Cuendeva ne yavenan ye, te a nda ro che techecade ye.

⁸ Tuhme quendah yahn tama ángel, ne rahn ye:

—Ihyan yan Babilonia che ama chi nan chi chahte ne, a denda ye. Ihyan chahn ne, ndere chahtechica ye, chahtendihco ye nunde, nde tihyon yune ye ihyan numachahte iyehñse che dama chi ye nduco ye. Ate man ne, a denda ye.

⁹ Quendah yahn tama ángel nan che chi ino ye, ne ama dito rahn ye:

—Ihyan che ndeva ye yavenan ite tan che ndinan me man, che ndeva ye yavenan che ntave ye che conan menun te man, che cuahñecun ye che conan cade yahn te tah ye o chata ye man ne,

¹⁰ numacuahn vedetan din Dendiohs castigo ihyan, cuahtenun ye van ruchiyahn che riche nduco azufre. Nan Dihvo vo Jesucristo, ihyan min che chih ye nduhca ama itecuche lihn che chi te vedino man, nan ángel yahn Dendiohs man ne, va che co ihyan chahn castigo yah.

¹¹ Cuahn dama cuahtenun ye min van ruchiyahn, chuhrihn ye nde ro nde rahn.

¹² Chemin che ihyan yahn Dendiohs, ihyan chahn che renevahñecun ye vederihquentiyan

yahn ye mañ, riquendi ritahno ye Dihvo vo Jesucristo mañ ne, nahn che cuahtenan cuma ye vedechahtino.

¹³ Tuhme chihneván ama ndudo che chica vahchetero che rahn ri u:

—Codiron tuhca: “Ama ndah ro yahn tenahn che chitahno ye Dihvo vo Jesucristo cuahn che chahtenan ye iyehñse.” Namin codiron ndudo cuh che rahn Vaco Ndah yahn Dendiohs: “Mañ ne, cuahte tuhno ye, a quenan nan che din ye ntiyon yahn Dendiohs, chahtenan ye iyehñse. Nducote runecade chahtenan ye min ne, mañ ne, ama ndah ro yahn ye.”

Nda ro che cuhnde cade yahn nducoyaca ihyan

¹⁴ Tuhme ndihcheró ama man cua, ne menan man me ne, va ihyan min che rinduco ye nducoyaca ihyan. Quenun tin ye ama corona diyahnguan, ne nda ye ama hoz che ama can.

¹⁵ Ura min chica tama ángel vahchetero nan va Dendiohs, ne numa dito ye rahn ye ri ye ihyan min:

—A nda ro che ndevahn ne ndute ndata che va iyehñse. Cuica ne trigo, cuenedin dama ne, te a va yan.

¹⁶ Tuhme ihyan che va ye nan man me ne, chica ye trigo nduco hoz yahn ye, nedin dama ye.

¹⁷ Chihno min ne, chica tama ángel vahchetero nan va Dendiohs, ne namin nda ye ama hoz che ama can.

¹⁸ Tuhme ángel che redin ye cudado yahn nata me ne, chica ye min, ne numa dito ye rahn ye ri ye ángel che nda ye hoz me:

—Cotah hoz yehn, ne cuique ndute yahn dihyo uva che va iyehñse, te a nine.

¹⁹ Dinahn ángel me, ne chica ye duhndo uva nduco hoz yahn ye, chih ye chete tanque ñan che va che cuhno. Checadinó te che cuhno uva chahn ne, conahn nduhcā che din Dendiohs castigo yah ihyan nunde.

²⁰ Ndiheró che chihno uva chahn cuahn chihto yan Jerusalén. Cuahn che ndo ya tanque me ne, demañ yun ndiquendāh, chetuhn ntahn cuaco chihto tanque me tenduh ino ciento kilometro, ne che yāno ne, rehche āma caballo vān yun me rahn nde ñan freno yahn te.

15

Ndache ángel che chenān cuma ye vederihquentiyon che din ye castigo ihyan iyehñse

¹ Chihno min ne, ndiheró che chinahn tama vederihno chahte. Chihnde ro ndache ángel che chenān cuma ye vederihquentiyon che din ye castigo ihyan iyehñse. Nduco chemin ne, cuihnonan vedeyah che numacuahn vedetan cah Dendiohs ihyan.

² Tuhme ndiheró ñan che deca ro tuyuno deca ro me che chahte nduhcā āma vine. Āma diyahn ro nduhcā ruchiyahn. Chihto min ne, vatendi ihyan che hua nevahnecun ye ite tan me mān, che nentave ihyan yahn te menun te mān, che hua cahñecun ye che conan cade yahn te ihyan mān. Nda queri āma ye arpa che a necah Dendiohs ihyan,

³ ne rita ye himno che dirun Moisés, ihyan min che din ye ntiyon yahn Dendiohs man, dirun Dihvo vo Jesucristo, ihyan min che chih ye nduhca ama itecuche lihn che chi te vedino nan Dendiohs man. Himno me ne, tuhca:

Dihve nuhn Dendiohs, ndih che ama chahte vederihquentiyon quenan cuma ne,

¡ama ndahca nducuahn che din ne!

A ndih che rihquentiyon ne nducuahn nación.

¡Ama runecade ne nan vederihquentiyon yahn ne!

⁴ Dihve nuhn, nducoyaca ihyan renevahnecun ye ndih, rendeva ye yavenan ne.

Atenan ndih che ndah, te ndiyu ihyan nunde ndih.

Ihyan nducuahn nación nda ye nan ne, ndeva ye yavenan ne,

te a ndero ndi che ama runecade ne nan vederihquentiyon yahn ne.

⁵ Chihno min ne, min vahchetero ndihcheró che nane vah tino nan che riya Dendiohs ro menan.

⁶ Namin ndihcheró che quendah ndache ángel, nda queri ama ye vederihquentiyon che din ye che chuhrihn ihyan ro che cuihno iyehñse. Chenun ye tino cua che tuno diyahn ro man, chenun ticua ye cinturón diyahnguan man.

⁷ Tuhme ama cha che deca ro ite deca ro me, cah ama cuh diyahnguan queri ama ye. Nduh che ndache cuh chahn ne, chenun ama nan nune, ne nduco chemin ne, numacuahn vedetan din Dendiohs castigo ihyan iyehñse.

⁸ Ura min ama chito yahme nan che quenun Dendiohs, ne nduco chemin chihnde ro che ama yudo vederihquentiyon yahn ye. Nde ama ihyan

hua co nda ye min nde cuihno co ihyan iyehmse castigo yah, din ángel che ndache chahn.

16

Ndache ángel nda ye ama cuh queri ama ye

¹ Tuhme chihneván ndudo che ama yudo che-nun vahchetero che rahn ri nduh che ndache ángel chahn:

—Cuahn ca ama ca ama nchuhn, ndahco ya ne nune che chenun cuh yahn ne min iyehmse.

² Cuahn che cuahn ama ye, ndahco ya ye cuh yahn ye ne, nducoyaca ihyan che chenacade yahn ite tan me ihyan man, che rendeva ye yavenan che nentave ihyan yahn te menun te man ne, quenda ama yute che ama yah ihyan.

³ Cuahn che cuahn tama ángel nan che chi o ye ne, ndahco ya ye cuh yahn ye nan nuniyahn, ne ndaconda yun nduhca yun yahn tenahn, chih nducoyaca nan ite che chenun te.

⁴ Cuahn che cuahn tama ángel nan che chi ino ye, ndahco ya ye cuh yahn iyehmse ne, nducuahn ico man, vaco nune man, ndaconda yun.

⁵ Tuhme ángel che va tah ye vederihquentiyon che din ye cudado nune ne, ndeva ye yavenan Dendiohs, ne chihneván che tuhca rahn ye:

—Dihvé Dendiohs che va ne numacuahn ro, ndiyu ihyan nunde ndih. Redin yahn che din ne castigo ihyan sih tihca, cuh ye yun,

⁶ te a ihyan sih che chihno ye ihyan yahn ne man, profeta yahn ne man, chihtera ye yun yahn ye.

⁷ Namin chihneván tama ndudo che chica nan ta min vahchetero che rahn:

—Dihve nuhn Dendiohs che ama yudo vederihquentiyon che quenan cuma ne, cuaco rahn ye, te numa cuaco techecade ne yahn ihyan sih.

⁸ Cuahn tama angel nan che chi cun ye, ndahco ya ye cuh yahn ye nan yahn che quendihco nan ro, ne quenan cuma yahn me vederihquentiyon che cahcayahn ihyan iyehnse.

⁹ Ama chiche nducoyaca ye, ate nde nduco nduh hua nto ino ye nunde yahn ye, nde hua ndeva ye yavenan Dendiohs, ihyan min che va tah ye vederihquentiyon che din ye castigo ihyan. Tahque ndah ye ne, chihnga rahn ihyan chahn yahn ye.

¹⁰ Cuahn tama angel nan che chi uhn ye, ndahco ya ye cuh yahn ye nan che va ite tan me rihquentiyon te, ne chi man mumachate nan che rihquentiyon te. Nducoyaca ihyan ne, nde tuno racondi ye, recah dihyon ye chihya ye, te ama retah yah ihyan.

¹¹ Rahva ye yahn Dendiohs yahn che rechuhrihn ye che ra yah ihyan man, che chenan yute ihyan man. Nde tah hua nda yahn ye che nto ino ye nunde yahn ye.

¹² Cuahn tama angel nan che chi an ye, ndahco ya ye cuh yahn ye chete ico chahte che duche Eufrates, ne tihnan ico me, ndo ama yune cava che chuh ama yahn rey che chica ye cuahn nan che riquenda yahn.

¹³ Tuhme ndihcheró ite tan che ndinan me man, ite tan che quendah van nune man, ite tan che quendah ro ndiyahn, che redin ca te che rahndudo te Ndudo yahn Dendiohs man. Chende queri ama ite chahn ne, quendah ama vaco chihnga che deca ro yahva deca ro.

14-16 Vaco chihnga chahn ne, redin vederihno, ne rahn numachahte iyehense che renedin dama nducoyaca rey ama cuan che duche Armegeción che devaco hebreo, cava che cuhma ye ro che techecade Dendiohs, ihyan min che ama chahte vederihquentiyon quenán cuma ye.

Tuhme chihneván ndudo che rahn Dihvo vo Jesucristo tuhca:

—Cuihco nchuhn cudado che cahmá nduco ne. U ne, adenán ndá nduhca che renda sahn duco ura che hua vateyan ihyan. Ama ndah ro yahn nchuhn ndete che vateyan ne ro min man, ndete che dave yavenán ne man.

17 Cuahn tama ángel nan che chi ndache ye, ndahco ya ye cuh yahn ye devan yuhne, ne chihneván ama ndudo che chica vahchetero nan va ihyan ndinan me. Ama dito rahn tuhca:

—A chinahn vedeyah che nda nduh che ndache ángel chahn.

18 Tuhme chiya cuah man, chine dave man, ama yudo chi man, ama nuhn yahn man. Nde tahque ca dito ca nuhn che co cuahn che nuhn ro che vate ihyan iyehense.

19 Yan che nduhca yan Babilonia che ama chi nan chi chahte ne, ndah, chi ino ndi. Namin nducuah yan rahte numachahte iyehense ne, chihno ndora. Tuhme numacuahn vedetan din Dendiohs castigo yah yan min che nduhca Babilonia.

20 Nducuahn ico rahte che vate iyehense man, che vate chete nuniyahn man ne, chihno ndora.

21 Namin chera yun van ihyan iyehense. Ama rahte, i tenduh o raco kilo queri ama. Tuhme ama

chihngā rahn ye yahn Dendiohs yahn castigo yah
che chera yun me.

17

Tahn che ama ndere quechica me

¹ Chihno min ne, ndihcheró ama cha ángel che
nda ye nduh che ndache cuh chahn, ne rahn ye ri
ye u:

—Cochi ndihchero castigo che co tahn che ama
ndere quechica me che va te nan nuniyahn.

² Rey che vate se iyehnse ne, ndere chahtenan se
nduco te, ne nducoyaca ihyan iyehnse ne, quendi
ye yune chihngā yahn te.

³ Tuhme din Vaco Dendiohs che chihnó che
quenda ama ángel u ama cuan yahn nan che
metah duhva. Min ndihcheró tahn ndere
quechica me, quendudo te ama ite tan che cuah te
man, che chenan ndudo che chihngā rahn yahn
Dendiohs numachahte te man. Chenan ndache
tin te man, ndiche dihne te man.

⁴ Tahn ndere quechica me, quenun te ama tino
morado man, cuah man, ne necuco te diyahnguan
man, tu diyahn man, perla man. Nda te ama vaso
diyahnguan ndito dehtenduh che chihngā, rihco
ro nunde yahn te che ndere quechica te.

⁵ Nan chata te ne, quenan che duche te che nde
ama ihyan hua renahn ye, ndirun tuhca: “Yan
che nduhca yan Babilonia che ama chi nan chi
chahte. Yan che chihnde nducuahn nunde chih-
nga, quendi yan chenahn.”

⁶ Checadinó che ndehdame te yun yahn ihyan
yahn Dendiohs che cahndudo ye Ndudo yahn

Dihvo vo Jesucristo, ne ăma cuahn inó chi yahn chemin.

⁷ Tuhme raĥn ăngel me ri ye u:

—Hua caĥn ine co. Té che cadine deh conahn yahn taĥn min maĥn, ite che quendudo te maĥn, deh conahn yahn ndache tin te maĥn, ndiche diĥne te maĥn.

⁸ Ite min ne, quenan te iyehñse ro menaĥn, ne chih te. Ate ntuche te, ne a nun va che caĥa te naĥn che quenun chiche te, nda tun te iyehñse numanahn che ametah din Dendiohs castigo ite, conun te vaĥn ruchiyahn cuahn daĥma. Nducoyaĥa ihyan che hua chenana caĥa ye naĥn lista yahn Dendiohs nde ro che metah cuhnde iyehñse ne, ăma caĥn ino ye che ndaconan ndiĥchero ye ite, te quenan te iyehñse ro menaĥn, ne chih te, ate ndaconan ntuche te.

⁹ Codiron chu caĥa ihyan che ndedecadino ye nduco cuĥado: Che ndache tin ite min ne, conahn che ndache ico naĥn che va yaĥn min che quenana che duĥe chata taĥn min.

¹⁰ Namin che ndache tin te ne, conahn che ndache rey. Uhn rey chahn ne, a chih se, tama se naĥn che chi ăn se ne, rihquentiyon ca se, ne tama se naĥn che co ndache se ne, metah conda taĥ se vederihquentiyon. Cuahn che conda taĥ se vederihquentiyon ne, hua raĥn conan se.

¹¹ Me ite taĥn me che chih te, ne ntuche te, ite min che va che co te castigo vaĥn ruchiyahn ne, conahn tama rey naĥn che co nine se che cuhnde taĥ se ntiyon che chahtenan saĥn che ndache chahn.

¹² 'Me che ndiche diĥne te ne, conahn che ndiche rey che comăn cuaĥte se, cuahtenan cuma

se vederihquentiyon ama ura dama nduco ite tan me.

¹³ Sahn chahn ne, co dama ndudo yahn se nduco vih, conan se ite tan me.

¹⁴ Cuahtecuhma se nduco Dihvo vo Jesucristo, ihyan min che chih ye nduhca ama itecuche lihn che chi te vedino nan Dendiohs. Ate ndahco ndiya ye sahn, te ihyan min ne, tahque yudo vederihquentiyon yahn ye che co nducoyaca rey man, ihyan yudo ihyan rahte man. Ihyan che nduco ye ihyan ne, a tendahnun Dendiohs ihyan, nedin yahn ye ihyan. Ihyan chahn ne, redinahn ye ndudo yahn ye.

¹⁵ Namin rahn angel me ri ye u:

—Nuniyahn nan che va tahn che ndere quechica me ne, conahn ihyan numachahte iyehense, nducuahn naci6n man, ndata yahn ye man, devaco yahn ye man.

¹⁶ Nduh che ndiche rey che conahn yahn dihne ite tan me ne, condinun condinahn se yan min che nduhca Babilonia, cahnevi se nducuahn dehtenduh che va, cuihno ndahtera se, cahquiyahn se.

¹⁷ Tihca din se, te man Dendiohs cahma nun ye chete chedave se che dinahn se che nahn ye. Chemin che codama ndudo yahn se nduco vih, conan se ite tan me nde che conahn nduhca che rahn Dendiohs.

¹⁸ Ndahta ndere quechica me ne, conahn yan min che nduhca yan Babilonia che ama chi nan chi chahte man, nan che rendahco ndiya nducoyaca rey yahn numachahte iyehense man.

Chihnonan yahn yañ che nduhcā yañ Babilonia

¹ Chihno min ne, ndihcheró t̄ama ángel che numacuahn vederihquentiyon ch̄ica ye vahchetero, ne āma quendihco dave numachahte iyehñse ura che chiya ye.

² Āma dito rañn ye tuhcā:

—A chihnonan yahn yañ min che nduhcā yañ Babilonia che āma chi ñan chi chahte. Mañ ne, min nedin vaco vaco chihnga mañ, rahte yahda chihnga mañ.

³ Tihcā chahno chi, te ihyan yañ min ntihyon yune ye ihyan yahn nducuahn nacióñ che ndere cuahtechica ye, cuahtendihco ye nunde. Namin nducoyaca rey yahn numachahte iyehñse ne, dama chi ye nduco ihyan yañ min, ne vañ nunde yahn ihyan chahn ne, chi cuihca nducoyaca sañ rendihcue.

⁴ Tuhme chihneván t̄ama ndudo che ch̄ica vahchetero che rañn tuhcā:

—Nducoyaca nchuhn ihyan yáhn, cuendiquendañ ne yañ min cava che hua dama co ne nduco ihyan yañ min mañ, cava che hua nduco ne co ne castigo che co ihyan chahn mañ,

⁵ te ihyan chahn ne, a decuihta nduh ye nunde yahn ye, ne a nda ro che dín castigo ihyan.

⁶ Mañ ne, va che chuhrihn ye nduhcā che cah rihn ye ihyan chenahn, nde condudonañ ca chuhrihn ye, nedihve ye nunde yahn ye. Nde tahque chuhrihn mañ ye che co che din ye che chuhrihn ihyan chenahn.

⁷ Va che āma chuhrihn ye, co ye castigo yah, yahn che numacuahn vedeyade chahte ye iyehñse, ne numa ino ye ndere chahtechica

ye, chahtendihco ye nunde. Ihyan chahn ne, ndedecadino ye che ametah duhva nduhchan ye. Hua dehva co yahn ye, nde hua vatemān ye, che rahco ye.

⁸ Chemin che ndo dāma nducuahn castigo che co ye. Chuhrihn ye mān, ndihche ye cuico mān. Cuihno coh ye, nde cuihno cuco yān vāco ye. Tihcā va che cuahno co ye, te a Dihvo vo Dendiohs che din ye castigo ihyan, ne ihyan min ne, āma chahte vederihquentiyon yahn ye.

⁹ Nducoyāca rey yahn numachahte iyehnse che dāma chi ye nduco ihyan chahn, chahtendihco ye nunde ne, ndihchero ye che cuihnonan yahn ihyan chahn, cuihno cuco yān vāco ye, ne āma condāche ye, nde cuaco ye.

¹⁰ Nde hua nahn ndedecadino ye yahn castigo me, che vah ye, ne cahma ye:

—jāma yah ri nuhn cava nchuhn! Yān vāco ne che nduhcā yān Babilonia, āma chi nān chi chahte ro menān, ate mān ne, āma yune nō chihno ndo iya, din Dendiohs castigo.

¹¹ Namin nducoyāca sahn rendihcue ne, condāche se, nde cuaco se cava yān min, te ametah ndāca duh che cua dehtenduh yahn se:

¹² diyahnguan mān, diyahngua mān, tu diyahn mān, perla mān, nducuahn nān tino ndah, tino morādo mān, tino cuah mān, nducuahn nān yān che ndah ran mān, yān ndah mān, dehtenduh che ndindah nduco marfil mān, cu mān, cu cuān mān, tu che duche mármol mān,

¹³ canela mān, ndute dān mān, cuhn mān, yunedān che duche mirra mān, nunedān mān, vino mān, aceite mān, yune pān mān, trigo mān,

ite dito man, itecuche man, caballo man, carro man, nde ihyan che rendihcue se man.

¹⁴ Ndedecadino se: “¡Tiya ihyan che ama chenan cuma vedecuihca me! ¡Tiya ihyan che ama renan ino dehtenduh che ndah me!”

¹⁵ Nducoyaca sahn che chi cuihca se yan min, ndihcue se dehtenduh ne, nde hua nahn ndedecadino se yahn castigo che chi ihyan chahn, che vah se. Ama condache se, nde cuaco se,

¹⁶ ne cahma se:

—¡Ama ri ndache nuhn cava yan min! Ro menan me ne, ama chi nan chi chahte, ama chihnde vedecuihca. Nduhca ama ndahta che ama nendeva ca te nduco tino ndah, tino morado man, tino cuah man, che nenecuco te diyahnguan man, tu diyahn man, perla man ne, tihca yan min.

¹⁷ Ate man ne, ama yune no chihnonan yahn vedecuihca me.

Nducoyaca sahn ricahca barco man, sahn ndinan yahn se man, ihyan che nda se chede man, nducoyaca sahn chenahn che redin se ntiyon nan nuniyahn man, chan yahn se,

¹⁸ ndihchero se ura che riche. Necahco yah se, ne rahn se numa dito se:

—Ro menan me, ¡ama chi nan chi chahte yan cah! ¡Nde ama yan nduhca!

¹⁹ Chih se yune yahn van yudo tin se, raco se man, rah ran se man, ne rahn se numa dito se:

—Ro menan me ne, ¡ama chi nan chi chahte yan cah! Min chi cuihca nducoyaca sahn che va barco yahn se, techecan se dehtenduh nan nuniyahn. Ate man ne, ama yune no chihnonan yahn. ¡Ama yah ri nuhn cava!

²⁰ Me nchuhn, che chenun ne vahchetero man, nchuhn ihyan apóstol man, nchuhn che rahndudo ne Ndudo yahn Dendiohs man, nchuhn ihyan yahn Dendiohs man, cuahte yeno ne, te techeca de Dendiohs yahn ne, din ye castigo ihyan yan min.

²¹ Tuhme ama ángel che ama dito ye ne, chetah ye ama tu nduhca ama tu yudo, chihnun ye van nuniyah, ne rahn ye:

—Tihca cuahno co yan che nduhca yan Babilonia che ama chi nan chi chahte, ne ametah ndaconan ndihchero ihyan.

²² Ametah ndaconan cuahco arpa man, flauta man, trompeta man, yan min. Ametah ndaconan cuahte ihyan redin ntiyon, nde metah ndaconan cuahco molino.

²³ Ametah ndaconan co ro yahn, ametah ndaconan cuahte vihco ihyan che rihnevaco ye. Andahre ro menan me ama chi cuihca sahn rendihcue yan min man, andahre ama chihnchih ihyan yan min ihyan nación chenhahn, ntihiyon yune ye ihyan che ndere cuahtechica ye, cuahtendihco ye nunde, ate man ne, a chihnonan yahn.

²⁴ Ihyan yan min ne, ndehdame ye yun yahn ihyan che cahndudo ye Ndudo yahn Dendiohs man, ihyan yahn Dendiohs man, che chih ye yan min, numachahte iyehnse man.

19

¹ Chihno min ne, chihneván che ama dito rahn ama yahn ihyan che chenun ye vahchetero:

—Ndeva vo yavenan Dendiohs yuhn vo, te ama chahte vederihquentiyon yahn ye, ne ndedevahn ye uvo.

² Retehecac̄de ye numa cuaco, ne din ye castigo ihyan yān che nduhc̄a yān Babilonia che amā chi nān chi chahte. Ihyan chahn ne, retihyon yune ye nducoyacā ihyan iyeh̄nse che ndere cuahtechica ye, cuahtendihco ye nunde. Ate mān ne, din Dendiohs castigo ihyan, yahn che chihno ye ihyan yahn ye.

³ Ndaconan rāhn ihyan chahn che chenun ye vahchetero:

—Ndeva vo yavenān Dendiohs, te yān min ne, cuco cuahn dāma.

⁴ Tuhme nduh che ndico cun indih̄te chahn mān, nduh che cun che decā ro ite decā ro me mān, chehtihya ye, ndeva ye yavenān Dendiohs che va ye nān che rihquentiyon ye, ne rāhn ye:

—¡Tihc̄a co! ¡Ndeva nuhn yavenān ne!

⁵ Ura min chihneván amā ndudo che chica nān va ye, che rāhn tuhcā:

—Nducoyacā nchuhn, nde ihyan ndinān mān, nde ihyan chenāhn mān, che renevahnecun ne Dendiohs yuhn vo, redin ne ntiyon yahn ye ne, cuendeva ne yavenān ye.

Dihvo vo Jesucristo ne, ndeva ye ihyan yahn ye

⁶ Chihno min ne, chihneván amā ndudo che amā yudo chenun, nduhc̄a cuahn che amā rahco ico mān, amā rine dave mān. Ndudo min ne, ndudo yahn amā yāhn ihyan che rāhn ye tuhcā:

—Ndeva vo yavenān Dihvo vo Dendiohs, ihyan min che amā chahte vederihquentiyon yahn ye, te a canān rihquentiyon ye numacuahn vedeyudo.

⁷⁻⁸ Ndeva vo yavenān ye numacuahn vedeyeno, te Dihvo vo Jesucristo, ihyan min che chih ye nduhc̄a amā itecuche lihn che chi te vedino nān

Dendiohs ne, a nda ro che ndeva ye ihyan yahn ye. Ihyan chahn ne, anduhneca ama tahn che neneva ca te tino cua che nde tuno diyahn ro, che a va yan te che cahnevaco te. Tihca, te a vate yan ye, chenun ye tino cua cava che ndeva Dihvo vo ihyan. Che chenun ye tino cua ne, conahn che a ihyan yahn Dendiohs ihyan, a dave yavenan ye.

⁹ Tuhme rahn angel me ri ye u:

—Codiron tuhca: “Ama ndah ro yahn ihyan che ndeva Dihvo vo Jesucristo ihyan.”

Namin rahn ye ri ye u:

—Nducuah dehtenduh che rahn ri di ne, a man Dendiohs chihquentiyon ye.

¹⁰ Tuhme chehntihya nan angel me cava che ndeva yavenan ye. Ate rahn ye ri ye u:

—Hua din tihca, te u ne, anduhneca nchuhn che redin ne ntiyon yahn Dendiohs, riquendi ne numa ino ne, ritahno ne ndudo yahn Dihvo vo Jesucristo. ¡Cuendeva yavenan Dendiohs!

Cuedevano nchuhn te ihyan che rahndudo ye ndudo yahn Dihvo vo Jesucristo ne, ndiyu che cuande yahn man ye che rahndudo ye, te a man Dendiohs che rihquentiyon ye ihyan.

Ihyan che quendudo ye caballo cua

¹¹ Chihno min ne, ndihcheró che quendah vahchetero, ne chihnde ro ama caballo cua. Ihyan che quendudo ye ite ne, duche ye Ihyan Che Redinahn Ye Ndudo Yahn Ye man, Ihyan Che Numa Cuaco Quechica Ye man. Ihyan min ne, retechecade ye numa cuaco, rendahco ndiya ye ihyan che rendihche tan ye Dendiohs.

¹² Ndutinan ye ne, ama riya nduhca ruchiyahn. Ama ndeh corona chendudo tin ye, ne chata ye ne, ndirun che duche ye che atenan man ye renahn ye.

¹³ Quenun ye ama tino che ama chenun yun, ne duche ye Ndudo yahn Dendiohs.

¹⁴ Nda ye ama yahn angel che cuhma ye. Ihyan chahn ne, chenun ye ama nan tino ndah che cua cuche, chendudo ye caballo cua.

¹⁵ Ihyan ndinan me ne, quetah chende ye ama espada che ama can, ne nduco chemin ne, ndahco ndiya ye ihyan yahn nducuahn nacion. Cahcantiyon ye ihyan numacuahn vedeyudo, ne din ye castigo yah ihyan numacuahn vedetan nduhca che nahn Dendiohs, ihyan min che ama chahte vederihquentiyan yahn ye.

¹⁶ Nan tino yahn ye man, nan dihma ye man, ndirun tuhca: “Rey che tahque yudo vederihquentiyan yahn ye che co nducoyaca rey man, ihyan yudo ihyan rahte man.”

¹⁷ Tuhme ndihcheró ama angel che nti ye nan quendihco yahn. Ama dito cah ye yahn nducoyaca yahda che reh te yute:

—Menchi nchuhn, cuando dama ne, te numacuahn vedeyudo din Dendioh castigo ihyan iyehense.

¹⁸ Cheh ne yute yahn rey man, sahn ndinan man, sahn tan man, caballo man, sahn che chendudo se ite man, sahn cuhca man, sahn chevah man, nde che cahya nde che cune.

¹⁹ Tuhme ndihcheró ite tan che ndinan me. Nduco te nducoyaca rey yahn numachahte iyehense man, sandado yahn se man, vateyan

se cava che cuh^hma se nduco ihyan ndinan che quendudo ye caballo cua me man, nduco ihyan yahn ye man.

²⁰ Denda ite tan me, ne chi te preso nduco sahn rih^hncheh che chinan se ite, din se vederihno numacuahn vederihquentiyon yahn te, chih^hncheh se ihyan che cah^hnecun ye che quen^han cade yahn te ihyan man, ndeva ye yavenan che nentave me man. Tuhme chacondahnun ye ite tan me nduco sahn rih^hncheh me van ruchiyahn che riche nduco azufre.

²¹ Me nducoyaca sahn che nduco te ne, chih se nduco espada che queta^h chende ihyan ndinan che quendudo caballo me, ne ndo dama nducoyaca yahda chahn, cheh te sahn.

20

¹ Chihno min ne, ndihcheró ama ángel che chica ye vahchetero, nda ye llave yahn nan che chenan rino tenahn man, ama cadena chahte man.

²⁻³ Chiquiyahto ye ite tan me, nti^hyon chiche ye ite infierno, ne chaconahn ye sello chendevah. Min conun chiche te nde cuihno ama mil nduyo cava che metah cochica te, cah^hncheh te ihyan iyeh^hnse. Tuno ro min ne, ndiquenda^h te, cochica te neve ro. It^he tan me ne, chemin che chundah, sahn min che ndaconda se cu ro menan.

⁴ Tuhme ndihcheró ama yahn ihyan che vate ye nan che rihquentiyon ye. Ihyan chahn ne, ndonda tah ye vederihquentiyon cava che techecade ye. Namin ndihcheró ihyan che chihno se ihyan iyeh^hnse, chihca yan se dando ye, yahn che cahndudo ye ndudo yahn Dihvo vo Jesucristo man,

Ndudo yahn Dendiohs man. Ihyan chahn ne, hua ndeva ye yavenan ite che nentave me, nde hua cahnecon ye che quenacade yahn ite che ndinan me ihyan. Namin ndihcheró che ntuche ye, ne chinan ye Dihvo vo Jesucristo, chihquentiyon ye chete che ama mil nduyo.

⁵ A ihyan chahn che ntuche ye menan vihca. Me tenahn chenhahn ne, hua ntuche ye ro min, te nde chihno nduh che ama mil nduyo.

⁶ ¡Ama ndah ro yahn ihyan chahn che ntuche ye nda ro min! ¡A yahn Dendiohs ihyan! Ametah che co ye castigo che co ihyan nunde. Co ye nduhca chidocuyan yahn Dendiohs man, Dihvo vo Jesucristo man, cahcantiyon ye nduco Dihvo vo chete che ama mil nduyo.

⁷ Chihno nduh che ama mil nduyo ne, ntate sahn chundah,

⁸ ne quechica se iyehense, chihncheh se ihyan yahn nducuahn nación. Ama nan ye ne, Gog, ne tama nan ye ne, Magog, ne nedin dama se ihyan, cava che cuhma ye. Ama yahn ye nduhca che ndeh yahndute che va chihto nuniyahn,

⁹ chica ye numachahte iyehense, teche ndive ye nan vate ihyan yahn Dendiohs, yan che yah ino ye. Ate din Dendiohs che chera yahn che chica nan ro, ne chihno chiche ye.

¹⁰ Me sahn chundah me che chihncheh se ihyan iyehense ne, chacondahnun Dendiohs sahn van ruchiyahn che riche nduco azufre, nan che chacondahnun ye ite tan me nduco sahn rihncheh che rinan se ite. Min va che chuhrihn se nde ro nde rahn numacuahn ro.

Techecade Dendiohs yahn ihyan nunde

¹¹ Tuhme ndihcheró Dendiohs che va ye nan che retechecade ye. Ama yudo vederihquentiyon quenan cuma ye man, numa cuaco retechecade ye man. Numacuahn vederihquentiyon yahn ye ndahco ndiya ye nducuahn vederihquentiyon che va vahchetero man, iyehse man.

¹² Namin ndihcheró nducoyaca tenahn, ihyan yudo ihyan rahte man, ihyan chenahn man, vattendi ye nan ye. Tuhme nahne ye nducuahn libro nan che chenan caca nducuahn che nedin ihyan. Namin nahne ye tama libro nan che chenan caca nducoyaca ihyan che va che cuahtenan ye vahchetero. Ura min techecade ye yahn tenahn chahn anduhneva che chenan caca yahn ye.

¹³ Min nduco nducoyaca nducondi tenahn, nde ihyan che chih ye van nuniyahn. Chica ye nan che chahtenan rino ye, ndo dama ye min.

¹⁴⁻¹⁵ Chihno techecade ye ne, decuihno ye nan che chahtenan rino tenahn man, vederih man, chehnevi ye vederihquentiyon yahn. Me nducoyaca nducondi ihyan che hua chenan caca ye nan libro che va che cuahtenan ye vahchetero ne, dechuh ye ihyan van ruchiyahn nan che co ye castigo cuahn dama.

21

Nedin ra Dendiohs vahchetero man, iyehse man

¹ Chihno min ne, ndihcheró vahchetero man, iyehse man, che a nedin ra Dendiohs. Vahchetero man, iyehse man, che va ro menan me ne, ametah, nde nuniyahn ametah.

² U Juan ne, ndihcheró yan ra che namin duche Jerusalén, yan yahn Dendiohs, che chica vahchetero nan Dendiohs, cochahn cuahn iyehñse. Ama ndahca ro nduhca che ro ama tahn rihnevaco che neneva ca te.

³ Namin chihneván ama ndudo che chica vahchetero. Ama dito rahn tuhca:

—Condihche, man ne, nduco man Dendiohs ihyan iyehñse, nedin yahn ye ihyan, ne ihyan chahn ne, nevahñecun ye ihyan.

⁴ Dendiohs din ye che ametah vederih nan ihyan chahn man, ametah co ran man, ametah cuaco ye man, ametah chuhrihn ye man. Nducuahn vedeyah che chuh ye ro menan ne, a chihno.

⁵ Tuhme Dendiohs, ihyan min che va ye rihquentiyon ye ne, rahn ye:

—Condihche, u ne, nedin rá nducuahn dehtenduh che va.

Namin rahn ye ri ye u:

—Codiron ndudo che chihneven, te cuaco, ne redin yahn che cochahtino ihyan.

⁶⁻⁷ Rahn ye tama yune ri ye u:

—Nducuahn ndudo che chihcocadé ne, a chihnahn. U ne, vá numacuahn ro. U dendáh nducuahn che va. Hua nda ro che cuihno vederihquentiyon yahn. Ihyan che rendá yahn ye che nevahñecun ye u, ne hua ndacadama ye u che Dendiohs yahn ye ne, numacuahn vedeyeno ndevá ihyan, nedin dayá ihyan, cuahtenan ye vahchetero numacuahn ro. Chemin ne, anduhñeca ama vedecuihca cava ye.

⁸ Me ihyan che hua rihquino ye cotahno ye u man, ihyan che hua richahtino ye u man, ihyan

che chihngā ihyan ye mān, ihyan rihno ihyan mān, ihyan che ndere rahtechica ye nduco ihyan che hua nihnevāco nduco ye mān, ihyan che redin cuah ye mān, ihyan che rendeva ye yavenān dehtenduh che redendah mān ihyan, redin ye dendiohs yahn ye mān, ihyan rihncheh mān, nducoyāca ihyan chahn ne, va che co ye castigo cuahn dāma, cuahtenun ye vān ruchiyāhn che riche nduco azufre.

Yan Jerusalén ra

⁹ Tuhme ndihcheró āma cha ángel che ndache chahn che nda ye nduh che ndache cuh che chēnun vedeyah cava ihyan iyehñse nān che cuihnonan yahn, ne rāhn ye ri ye u:

—Cochi ndihchero ihyan yahn Dihvo vo Jesucristo, ihyan min che chih ye nduhcā āma itecuche lihn che chi te vedino nān Dendiohs.

¹⁰ Tuhme din Vaco Dendiohs che chihñó che quenda ángel me u āma tin ico yāco. Min nahme ye u yān yahn Dendiohs che āma yudo, yān min che duche Jerusalén che chica vahchetero nān Dendiohs.

¹¹ Āma diyāhn ro, rihco ro vederihquentiyon yahn Dendiohs. Nduhcā che ro tu yuhno che duche jaspe tihcā ro.

¹² Ntāhn cuaco yān me ne, ndahto āma chete yāco che chenān ndichio chendevah yahn, ne quenan āma ángel queri āma chendevah chahn, redin ye cudādo. Queri āma chendevah chahn ne, quenan che duche queri āma ndāta yahn ihyan naci6n yahn Israel.

¹³ Nduh che cun ļado chete me ne, chenān ino chendevah queri āma ļado.

14 Name yahn chete me ne, ndavih nduco ndichio tu rahte, ne nan queri ama tu chahn ne, quenan che duche queri ama ihyan apóstol yahn Dihvo vo Jesucristo.

15 Ángel me ne, nda ye ama cade diyahnguan cava che decade ye yan me, chete yahn man, chendevah yahn man.

16 Yan me ne, dama no nduh che cun lado, o mil quenan o ciento kilómetro queri ama lado. Che chahno ama lado ne, ti va che yaco.

17 Chete me ne, ri ino raco ndiche cun metro che yaco.

18 Chete me ne, ndahto nduco tu che duche jaspe. Viyan me ne, deman diyahnguan, nde tuno diyahn ro nduhca tu yuhno.

19 Nduh che ndichio tu rahte che ndi name yahn chete me ne, nenecuco nduco nducuahn nan tu diyahn. Ama ne, nenecuco nduco jaspe; tama ne, nduco zafiro; tama ne, nduco ágata; tama ne, nduco esmeralda;

20 tama ne, nduco ónice; tama ne, nduco cor-nalina; tama ne, nduco crisólito; tama ne, nduco berilo; tama ne, nduco topacio; tama ne, nduco crisoprasa; tama ne, nduco jacinto; tama ne, nduco amatista.

21 Nduh che ndichio chendevah chahn ne, ndindah nduco perla; queri ama ne, ndindah nduco ama perla. Yune viyan me ne, deman diyahnguan, nde tuno diyahn ro nduhca tu yuhno.

22 Metah nde ama yaco viyan me, te Dihvo vo Dendiohs, ihyan min che ama yudo vederihquentiyon yahn ye ne, quenun ye min. Namin min

quenun Dihvo vo Jesucristo.

²³ Yan me ne, hua rendotenan yahn man, iyo man, cava che cuhnde ro dave, te nduco vederihquentiyon yahn Dendiohs man, Dihvo vo Jesucristo man, quendihco dave numachahte.

²⁴ Quendihco dave numachahte, ne ihyan yahn nducuahn naci6n che ndevahn ye ne, chenun ye min, nde rey che ama yudo vederihquentiyon chahtenan cuma ye, nduco ye, chenun ye min.

²⁵ Yan min ne, hua nda ro che co man, ne chendevah yahn ne, chendah cuahn dama.

²⁶ Ihyan yahn nducuahn naci6n che ama chahte vederihquentiyon chahtenan cuma ne, nduco ye, chenun ye min.

²⁷ Ate nde ama nan dehtenduh che chihnga hua co condā min, nde hua co condā nde ama ihyan nunde, ihyan che chihnga redin ye man, ihyan rihncheh man. Ihyan che ndedevahn Dihvo vo Jesucristo, ihyan chahn che chenan caca ye nan libro che cuahtenan ye vahchetero ne, atenan ihyan chahn che chenun ye min.

22

¹ Tuhme 6ngel me ne, nahme ye u ama ico che deman nune dave che redin che rahtenun ico ihyan. Riquendah nan va Dendiohs nduco Dihvo vo Jesucristo,

² rechuh mendahn yune viyan. Nduh che o lado chihto ico me ne, vatendi yahn che redin che rahtenun ico ihyan. Nduh iyo nduh iyo ri ndute yahn, ne yata yahn ne, richihve cava che co ico ihyan nducuahn naci6n.

³ Viyan me ne, metah nde ama nan dehtenduh che chihnga che chihco cade Dendiohs che va che conda. Dendiohs man, Dihvo vo Jesucristo man, min cuahte ye cahcantiyon ye, ne ndeva ihyan yahn ye yavenan ye.

⁴ Cuahtenan ihyan chahn nan Dendiohs, ne conan che duche ye chata queri ama ihyan chahn.

⁵ Min ne, ametah nda ro che co man; ametah ndotenan ihyan yahn che quendihco nan ro man, linterna man, te man Dihvo vo Dendiohs din ye che condihco dave. Ihyan chahn ne, cahcantiyon ye cuahn dama.

A nun ndaconan chi tun Dihvo vo Jesucristo

⁶ Tuhme rahn angel me ri ye u:

—Cuaco nducuahn che ndihchero man, chihneven man, ne redin yahn che cochahtino ihyan. Dihvo vo Dendiohs, ihyan min che recah ye ndudo yahn ye che rahndudo ihyan ne, a man ye dechuh ye angel yahn ye, cah ye, checadino ihyan yahn ye yahn dehtenduh che a nun va che conahn.

⁷ Rahn Dihvo vo Jesucristo tuhca: “iA nun va che ndaconan chi! iNdah ro yahn ihyan che tumacah ye yahn ndudo yahn Dendiohs che va che diron!”

⁸ U Juan, chihneván man, ndihcheró man, dehtenduh chetuhchan. Chihno min ne, chehntihya nan angel, nahn ndeva yavenan ye.

⁹ Ate rahn ye ri ye u:

—Hua ndeva yavenan, te u ne, atenan redin ntiyon yahn Dendiohs nduhca di man, nduhca ihyan chenahn che rahndudo ye ndudo yahn ye man, nduhca nducoyaca ihyan che tumacah ye

yahn ndudo che va che diron mañ. Dendiohs, ihyan min cuendeva yavenañ ye.

¹⁰ Namin rañn ángel me ri ye u:

—Hua cahcondeh nde ama ñan dehtenduh. Codiron nducuahn, te a nun va che conahn.

¹¹ Numanahn min ne, dehve din yahn che quendi ihyan nunde yune yahn ye. Ate ihyan yahn Dendiohs ne, quendi ye din ye che ndah, hua cahcomañ ye che ritahno ye ihyan.

¹² Rañn Dihvo vo Jesucristo tuhca: “¡A nun va che ndaconán chí! Ndahco menún yahn queri ama ihyan tuno ca ntiyon che nedin ye.

¹³ U che vá numacuahn ro. U dendáh nducuahn che va. Hua nda ro che cuihno vederihquentiyon yáhn.”

¹⁴ ¡Ama ndah ro ihyan che ndaca ye vederenchahco cava nunde yahn ye!, te nduco tihca ne, co cuahtenan ye yan me mañ, cheh ye ndute yahn yáhn che redin che rahtenun ico ihyan mañ.

¹⁵ Ate ihyan che hua ritahno ye mañ, ihyan che redin cuah ye mañ, ihyan che ndere rahtenan ye nduco ihyan che hua nihnevaco nduco ye mañ, ihyan che rihno vih ye mañ, ihyan che rendeva ye yavenañ dehtenduh che redendah ihyan che redin ye dendiohs yahn ye mañ, ihyan rihnceh mañ, nde ama ihyan chahn hua co conda ye viyan me.

¹⁶ Namin rañn Dihvo vo:

—U Jesucristo, dechúh ángel yáhn, cah ye ndudo chetuhchan, checadino ihyan yáhn nducuahn yaco. A u che tahque chahte vederihquentiyon yáhn van nducoyaca ihyan, ndata yahn David.

U ne, anduhneca yuhdo chahte che riquendaḥ vatiyaḥ.

¹⁷ Nahn Vaco Ndah yahn Dendiohs maḥ, ihyān yahn Dihvo vo Jesucristo maḥ, ihyān che cahnevan ye ndudo chetuhchan maḥ, che ndaconan chi tun Dihvo vo.

Me ihyān che nahn cuahtenan ye vahchetero ne, atenaḥ che nevahnevan ye Dihvo vo Jesucristo conahn nduco ye.

¹⁸ Nducoyaḥa nchuhn che cahnevan ne ndudo yahn Dendiohs che ndirun naḥ libro cuh ne, u reté cudaḍo nchuhn: Ndete che va duh ihyān che tihdenan ye naḥ ndudo che ndirun ne, taḥque chahte castigo va che co ye, tihdenan Dendiohs castigo che a chenan caḥa naḥ libro cuh.

¹⁹ Ndete che va duh ihyān che cahnevi ye naḥ ndudo che ndirun ne, cahnevi Dendiohs che duḥe ye naḥ libro che cuahtenan ye vahchetero, ne hua co condaḥ ye min, nde hua conahn nduco ye dehtenduh che ndah che ndirun yahn naḥ libro cuh.

²⁰ U che te cuandé nchuhn yahn dehtenduh chetuhchan ne, raḥn rí nchuhn:

—A nun ndaconan chí.

Dihve nuhn Jesucristo, ¡tiḥca co! ¡Cochi tun ne!

²¹ Dihvo vo Jesucristo din yahino ye nducoyaḥa nchuhn, din ye che ndah nduco ne. Tiḥca co.

El Nuevo Testamento: Cuicateco de Teutila New Testament in Cuicatec, Teutila (MX:cut:Cuicatec, Teutila)

copyright © 1972 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Cuicatec, Teutila

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Cuicateco, Teutila [cut], Mexico

Copyright Information

© 1972, Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Cuicatec, Teutila

© 1972, Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-22

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files
dated 29 Jan 2022

6bd8292c-2070-5c2d-8b8b-378bf0f66afe